

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Inre säkerhet | Inrikesministeriets publikationer 2019:21

Handbok för ankarverksamheten

Multiprofessionellt samarbete för främjande
av välbefinnande och förebyggande av brott
bland unga

Inrikesministeriets publikationer 2019:21

Handbok för ankarverksamheten

Multiprofessionellt samarbete för främjande av välbefinnande och förebyggande av brott bland unga

Inrikesministeriet

ISBN PDF: 978-952-324-262-3

Layout: Statsrådets förvaltningsenhet, publikationsverksamheten

Referens: Moilanen T, Airaksinen M & Kangasniemi M. 2019.

Handbok för ankarverksamheten.

Inrikesministeriets publikationer 2019:21.

Helsingfors 2019

SISÄISEN TURVALLISUUDEN RAHASTO
– POLIISIYHTEISTYÖ, RIKOLLISUUDEN
EHKÄISEMINEN JA TORJUMINEN SEKÄ
KRIISINHALLINTA
Euroopan unionin tuella

Presentationsblad

Utgivare	Inrikesministeriet		6.5.2019
Författare	Tanja Moilanen (Östra Finlands universitet), Matti Airaksinen (Polisstyrelsen), Mari Kangasniemi (Östra Finlands universitet)		
Publikationens titel	Handbok för ankarverksamheten		
Publikationsseriens namn och nummer	Inrikesministeriets publikationer 2019:21		
Diarie-/ projektnummer	SMDno-2017-533	Tema	Inre säkerhet
ISBN PDF	978-952-324-262-3	ISSN PDF	2490-077X
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-262-3		
Sidantal	80	Språk	svenska
Nyckelord	ankarverksamhet, välbefinnande, multiprofessionellt samarbete, förebyggande av brott, tidigt ingripande		
Referat <p>Med ankarverksamhet avses sådant multiprofessionellt samarbete som fokuserar på att främja välbefinnande och förebygga brott bland barn och unga (under 18 år). Därtill strävar ankarverksamheten efter att i alla åldersgrupper förebygga radikaliserings som resulterar i våldsbejakande extremism. Ankarverksamheten genomförs i multiprofessionella team där det ingår experter från polisen, socialväsendet, hälsovårdsväsendet och ungdomsväsendet. Syftet med ankarverksamheten är att erbjuda unga och familjer individuellt och övergripande stöd i ett tidigt skede och att vid behov hänvisa till vård, tjänster och stöd hos andra experter.</p> <p>Ankarverksamheten ordnas lokalt eller regionalt så att den motsvarar områdets behov och särdrag men den bygger på gemensamma nationella verksamhetsprinciper och mål. Det multiprofessionella samarbetet bygger på gemensamt överenskomna och bestående strukturer. För den riksomfattande styrningen och utvecklingen av verksamheten ansvarar en nationell samordnare av ankarverksamheten i samarbete med en nationell styrgrupp.</p> <p>Handboken bygger på data som producerats i ett forsknings- och utvecklingsprojekt. Handboken har utarbetats i samarbete med utvecklingsgruppen för den riksomfattande ankarverksamheten, inrikesministeriet, Polisstyrelsen och Östra Finlands universitet. Den har finansierats med stöd från Europeiska unionens fond för inre säkerhet.</p>			
Förläggare	Inrikesministeriet		
Distribution/ beställningar	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Kuvailulehti

Julkaisija	Sisäministeriö	6.5.2019	
Tekijät	Tanja Moilanen (Itä-Suomen yliopisto), Matti Airaksinen (Poliisihallitus), Mari Kangasniemi (Itä-Suomen yliopisto)		
Julkaisun nimi	Ankkuritoiminnan käsikirja		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Sisäministeriön julkaisuja 2019:21		
Diaari/hankenumero	SMDno-2017-533	Teema	Sisäinen turvallisuus
ISBN PDF	978-952-324-262-3	ISSN PDF	2490-077X
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-262-3		
Sivumäärä	80	Kieli	ruotsi
Asiasanat	ankkuri, hyvinvointi, moniammatillinen yhteistyö, rikosten ehkäiseminen, varhainen puuttuminen		
Tiivistelmä <p>Ankkuritoiminnalla tarkoitetaan moniammatillista yhteistyötä, joka kohdistuu lasten ja nuorten (alle 18-vuotiaiden) hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennaltaehkäisemiseen. Lisäksi ankkuri pyrkii ehkäisemään väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumista ilman ikärajoja. Ankkuritoimintaa toteutetaan moniammatillisessa tiimissä, johon kuuluvat asiantuntijat poliisista, sosiaalitoimesta, terveystoimesta ja nuorisotoimesta. Ankkuritoiminnan tehtävänä on tarjota nuorelle ja perheelle yksilöllistä ja kokonaisvaltaista tukea varhaisessa vaiheessa ja tarvittaessa ohjata hoidon, palveluiden ja tuen piiriin muille asiantuntijoille.</p> <p>Ankkuritoiminta järjestetään paikallisesti tai alueellisesti siten, että se vastaa alueen tarpeisiin ja erityispiirteisiin, mutta perustuu yhteisille kansallisille toimintaperiaatteille ja tavoitteille. Moniammatillinen yhteistyö perustuu yhteisesti sovittuihin ja pysyviin rakenteisiin. Valtakunnallisesta ohjauksesta ja toiminnan kehittämisestä vastaa valtakunnallinen ankkuritoiminnan koordinaattori, yhteistyössä valtakunnallisen ohjausryhmän kanssa.</p> <p>Käsikirja perustuu tutkimus- ja kehittämishankkeessa tuotettuun tietoon. Käsikirja on tuotettu yhteistyössä valtakunnallisen ankkuritoiminnan kehittämisryhmän, sisäministeriön, poliisihallituksen ja Itä-Suomen yliopiston kanssa. Se on rahoitettu Euroopan sisäisen turvallisuuden rahaston tuella.</p>			
Kustantaja	Sisäministeriö		
Julkaisun myynti/ jakaja	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Description sheet

Published by	Ministry of the Interior		6 May 2019
Authors	Tanja Moilanen (University of Eastern Finland), Matti Airaksinen (National Police Board), Mari Kangasniemi (University of Eastern Finland)		
Title of publication	Anchor manual on multi-professional Ankkuri (Anchor) work		
Series and publication number	Publications of the Ministry of the Interior 2019:21		
Register number	SMDno-2017-533	Subject	Internal security
ISBN PDF	978-952-324-262-3	ISSN PDF	2490-077X
Website address (URN)	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-262-3		
Pages	80	Language	Swedish
Keywords	Anchor work, wellbeing, multi-professional cooperation, crime prevention, early intervention		
Abstract <p>Anchor work refers to multi-professional cooperation targeted at children and adolescents under 18 years of age to promote their wellbeing and prevent crime. It also seeks to prevent radicalisation into violent extremism, with people of all ages. Anchor work is carried out by multi-professional teams consisting of professionals from the police, social services, health services and youth services. The purpose of Anchor work is to provide young people and their families with individualised and comprehensive support at an early stage and, if necessary, to refer them to the services, care and support provided by other experts.</p> <p>Anchor work is organised at a local or regional level, so that it meets the needs and special characteristics of the area, but it builds on shared national principles and objectives. Multi-professional cooperation is based on permanent structures that have been jointly agreed. The responsibility for national guidance and development rests with the national coordinator, together with the national steering group.</p> <p>This manual is based on information produced in a research and development project. The manual was produced by the national Anchor work development group, the Ministry of the Interior, the National Police Board and the University of Eastern Finland. The manual was financed with the support of the EU Internal Security Fund.</p>			
Publisher	Ministry of the Interior		
Distributed by/ Publication sales	Online version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Publication sales: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Innehåll

TILL LÄSAREN	9
---------------------------	----------

INLEDNING	12
------------------------	-----------

DEL I – ANKARVERKSAMHETENS INNEHÅLL OCH METODER

1 Principer som styr ankarverksamheten och dess målsättningar	17
1.1 Definition av ankarverksamheten	17
1.2 Uppgifter och målsättningar	17
1.3 Principer som styr verksamheten	19
1.4 Den nationella styrningen av ankarverksamheten	22
2 Genomförande av ankarverksamheten	23
2.1 Processbeskrivning av ankarverksamheten	23
2.2 Inledandet av ankarprocessen	23
2.2.1 Objekt och åldersgränser för ankarverksamheten	24
2.2.2 Val och inbjudan av klienter	24
2.3 Planeringen av träffar och fortsatta åtgärder	25
2.3.1 Förberedning av träffar	25
2.3.2 Samtycke till informationsutbyte	26
2.3.3 Träffarnas innehåll och framskridning	27
2.3.4 Bedömning av klientens situation	30
2.3.5 Ankarplan och registrering	33
2.3.6 Statistik över träffarna	33
2.3.7 Avslutande av träffar och hänvisning till tjänster	34
3 Multiprofessionellt samarbete	35
3.1 Expertisen inom ankarteamet	35
3.1.1 Val av ankarexpert och experternas kompetens	37
3.1.2 Introduktion, mentorskap och arbetshandledning	38
3.1.3 Fortbildning	39
3.1.4 Samarbetets strukturer	39
3.2 Samarbetspartnernas expertis inom ankarverksamheten	40
3.2.1 Samarbetspartner stöder den unga i ankarverksamheten	40
3.2.2 Samarbete inom den lokala och regionala verksamheten	44
3.3 Multiprofessionellt informationsutbyte	45
3.3.1 Informationsutbyte inom ankarverksamheten	45
3.3.2 Rättigheter och skyldigheter i anslutning till informationsutbyte	46

DEL II – ORGANISERING, INLEDNING OCH UTVECKLING AV ANKARVERKSAMHETEN

4	Ankarverksamheten organisation	49
4.1	Den nationella samordningen av ankarverksamheten	50
4.1.1	Nationell styrgrupp	50
4.1.2	Nationell koordinator	50
4.2	Den lokala och regionala verksamheten	52
4.2.1	Styrgrupp för ankarteamen	52
4.2.2	Ankarkoordinatorer	52
4.3	Ankarteamets ledning	53
4.3.1	Chefsteamet och den koordinerande chefen	53
4.3.2	Gruppledaren, dvs. chefen för den dagliga verksamheten	55
5	Inledning av verksamheten	56
5.1	Ankarverksamheten förbereds	57
5.2	Samarbetsavtal	57
5.3	Ankarteamet bildas	58
6	Utvärdering och utveckling	59
6.1	Utvärdering av verksamheten	59
6.2	Nationell statistikföring och rapportering	60
6.3	Utveckling av verksamheten	61
Bilagor		63
Bilaga 1	Inbjudan till ankarträff	63
Bilaga 2	Uppgifter som ska observeras vid begäran om samtycke	64
Bilaga 3	Ankarträffarnas framskridning	65
Bilaga 4	Introduktion i ankarverksamheten	66
Bilaga 5	Ankkuritoiminnan esittely	67
Bilaga 6	Leaflet of Anchor in English	68
Bilaga 7	Broschyr på svenska	69
Bilaga 8	Inledande av ankarverksamheten	70
Bilaga 9	Observera följande i samarbetsavtalet	71
Bilaga 10	Verksamhetsberättelse	73
Bilaga 11	Utveckling av ankarverksamheten	74
Ordlista		75
Källor		77

TILL LÄSAREN

Med ankarverksamhet avses ett multiprofessionellt samarbete som fokuserar på att främja välbefinnande och förebygga brott bland unga. Ankarverksamheten genomförs i ett multiprofessionellt ankarteam bestående av experter från polisen, socialväsendet, hälsovårdsväsendet och ungdomsväsendet. Alternativt kan ankarteamets tillgång till dessa experters sakkunnighet och kompetens också ordnas på något annat sätt. Teamet träffar den unga och hans eller hennes familj i ett så tidigt skede som möjligt så att den unga kan stödas i sin livssituation och vid behov hänvisas till annan hjälp eller annat stöd.

Ankarverksamheten startade i Tavastehus i början av 2000-talet eftersom det fanns ett behov av att utveckla ett multiprofessionellt samarbete för att främja välbefinnande och förebygga brott bland unga. Enligt experterna och ungdomarna är ankarverksamheten ett ändamålsenligt och effektivt sätt att samarbeta med experter inom olika branscher. Verksamheten har senare utvidgats till ett nationellt verksamhetssätt genom god praxis.

Syftet med denna handbok är att stöda genomförandet, utvecklingen och bedömningen av ankarverksamheten i Finland. Handboken fokuserar på framtiden och redogör för en modell för ankarverksamheten som baserar sig på vetenskaplig forskning och god praxis. Målet är att styra, stöda och förenhetliga ankarverksamheten för att erbjuda ungdomarna i hela landet så jämlika möjligheter som möjligt att få service. Ankarverksamhet ordnas i förhållande till befintlig, fungerande praxis för att möta lokala och regionala behov. Verksamheten genomförs flexibelt i samarbete med andra aktörer i området. Uppgiftsfältets omfattning och föremålen för verksamheten kan variera. Med andra ord kan t.ex. även förebyggande av våld i nära relationer och våld i hemmet ordnas inom ramen för verksamheten¹⁻³.

Kärnan i ankarverksamheten är att främja de ungas välbefinnande och den inre säkerheten, vilket innebär att förebygga radikalisering som leder till våldsbejakande extremism. Målet med verksamheten är mycket omfattande och förutsätter därför ett samarbete mellan alla sektorer. Det behövs ett tvärsaktoriellt och övergripande tillvägagångssätt för att främja de ungas välbefinnande och öka den inre säkerheten, och ankarverksamheten möter detta behov.

Såväl denna handbok som den nationella ankarverksamheten bygger på uppfattningen att åtgärder som främjar de ungas välbefinnande och förebygger utslagning också är ett effektivt sätt att förebygga radikaliserings som leder till våldsbejakande extremism. Detta förutsätter en övergripande analys av den ungas livssituation och ett stödsystem som kan genomföras inom ramen för ankarverksamheten.

De gemensamma tillvägagångssätten i ankarverksamheten är nödvändiga av flera orsaker:

1. Ungdomarna och familjerna har rätt till service på lika grunder.
Tack vare de nationella, gemensamma tillvägagångssätten kan ankartjänster ordnas på samma sätt på olika orter i landet.
2. Nationella, enhetliga verksamhetsprinciper gör det möjligt att på ett praktiskt plan stöda inledandet, planeringen, genomförandet och bedömningen av ankarverksamhet.
3. De gemensamma tillvägagångssätten gör det möjligt att genomföra och leda ett multiprofessionellt samarbete.
4. Ankarverksamheten kan följas upp, bedömas och utvecklas på ett enhetligt sätt på lokal, regional och nationell nivå.

MED KLIENTER INOM ANKARVERKSAMHETEN AVSES I DENNA HANDBOK:

- barn eller unga under 18 år, som
- har begått eller misstänks ha begått ett brott och/eller
- har använt narkotika och/eller rusmedel och/eller
- löper risk för radikaliserings som leder till våldsbejakande extremism (utan åldersgränser) och/eller
- behöver multiprofessionellt stöd i sin livssituation, t.ex. på grund av våld i nära relationer eller våld i hemmet.

Sammanställning av handboken

Handboken grundar sig på tidigare information som samlats in för denna handbok. Denna tidigare information består av inhemsk och internationell forskningslitteratur, lagstiftning och olika dokument som styr verksamheten samt andra publikationer om detta ämnesområde. Vidare utnyttjades de övriga nordiska ländernas erfarenheter av bästa praxis i fråga om multiprofessionellt samarbete för främjande av de ungas välbefinnande och förebyggande av radikaliserings som leder till våldsbejakande extremism. För utarbetandet av handboken genomfördes våren 2018 en enkätundersökning bland de finländska experterna i ankarteamen.

Handboken har skrivits i samarbete med styrgruppen för ankarverksamheten. Styrgruppen består av representanter för inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, undervisnings- och kulturministeriet samt Polisstyrelsen, Institutet för hälsa och välfärd, Kommunförbundet, Polisyrkeshögskolan och ankarverksamheten. Styrgruppen och dess bakgrundsorganisationer, ankaraktörerna från tre olika orter samt forskare inom radikaliserings som resulterar i våldsbejakande extremism har gett sakkunnig respons för utarbetandet av handboken. Materialet för handboken samt materialet om ankarverksamheten har samlats in av en forsknings- och projektarbetsgrupp som bestått av Tanja Moilanen (Östra Finlands universitet), Matti Airaksinen (Polisstyrelsen) och Mari Kangasniemi (Östra Finlands universitet).

Handboken har finansierats med stöd av Europeiska unionens fond för inre säkerhet. Finansieringen var särskilt inriktad på att inom den multiprofessionella ankarverksamheten förebygga radikaliserings som leder till våldsbejakande extremism.

Mars 2019

Inledning

De ungas välbefinnande består av mångdimensionella fenomen som den unga själv och miljön ger upphov till och som kan få direkta eller indirekta följder för den ungas nuvarande och kommande liv och välbefinnande. Dessa kan i värsta fall leda till brott och radikalisering som resulterar i våldsbejakande extremism. Välbefinnandets mångdimensionella karaktär och de ungas hjälpbehov kräver ett yrkesövergripande samarbete. Detta kan erbjudas i ankarverksamheten.

De ungas välbefinnande och brottsliga beteende

Majoriteten av de finländska ungdomarna mår bra, men man kan se en oroväckande ojämlikhet i de ungas välbefinnande. Det innebär att de ungas välbefinnande polariseras, dvs. att klyftan mellan ungdomar som mår bra och sämre lottade ungdomar ökar. Problemen verkar hopa sig hos samma ungdomar.⁴ De ungas välbefinnande varierar mellan olika regioner och påverkas förutom av ungdomarnas sociala ställning även av deras ojämlika tillgång till samhällets tjänster.

Orsakerna till ungdomars brottsliga beteende är ofta rotade i flerdimensionella problem och utmaningar i anslutning till deras välbefinnande. Enskilda orsaker till brott som begås av ungdomar kan sällan identifieras, men bl.a. utslagning har konstaterats korrelera med brott. Risken för brottsligt beteende ökar också om den unga har svaga sociala färdigheter. Detta tar sig uttryck t.ex. i en svårighet att skapa vänskapsrelationer, asocialt beteende och upplevt hot i sociala situationer. Även koncentrations- och beteendesvårigheter^{5,6} samt psykiska problem⁷ och användning av rusmedel⁸ har konstaterats öka risken för brottsligt beteende⁶. Utslagning och brottsligt beteende bland unga kan bero på tidigare erfarenheter av brott, misshandel⁹, våld i nära relationer eller våld i hemmet¹⁰ eller försummelser i anslutning till välbefinnandet⁷. Familjens socioekonomiska ställning, inklusive den ungas låga utbildnings- och inkomstnivå⁷ och avbruten skolgång¹⁰, kan också bidra till att problemen i anslutning till den ungas välbefinnande börjar hopa sig och att ett brottsligt beteende börjar utvecklas¹¹.

Vännerna och kompisrelationerna spelar en särskild roll i den ungas liv. De kan fungera som ett skydd mot brott men också som faktorer som ökar risken för brott. Tillhörighet till kompisgäng och gemensamma hobbyer kan vara en skyddande faktor och hjälpa den unga att hitta meningsfull sysselsättning i vardagen. Samtidigt kan kompisars exempel eller gängtillhörighet också locka unga till brottslig verksamhet¹⁰. På samma sätt som kompisarna kan också den ungas levnadsmiljö och samhället vara både en skyddsfaktor och en riskfaktor. Skolorna medverkar i ungdomarnas uppfostran och har därför en betydande roll när det gäller att förebygga brottsligt beteende bland unga⁹ och hjälpa dem att etablera sig i samhället. Även en otrygg närmiljö⁹ och ett bostadsområde kan öka risken för brottsligt beteende^{6,12}.

En ung persons brottsliga beteende är rotat i olika mångdimensionella orsaker som hänför sig till den fysiska och sociala miljön, inklusive rädsla för brott samt hans eller hennes hälsa och välbefinnande. Brottsligt beteende står också i samband med den samhälleliga situationen överlag.¹³ Ingen enskild bakomliggande faktor orsakar eller förklarar dock i sig en ung persons brottsliga beteende. Det finns ungdomar som har problem i anslutning till sitt välbefinnande men som inte nödvändigtvis någonsin drivs till brottsligt beteende eller våldsbejakande extremism.

- Ankarverksamheten utgår från den ungas behov. Den unga betraktas också som en del av en social gemenskap. Föräldrarna och vårdnadshavarna utgör en central del av ankarverksamheten¹⁰, eftersom de spelar en viktig roll när det gäller att bygga upp/skapa och stöda den ungas välbefinnande. Föräldrarnas och familjens livssituation och historia kan dock vara förknippad med faktorer som ökar risken för att den unga drivs till att begå brott¹⁴. I ankarverksamheten är föräldrarnas roll således inte enbart att stöda den unga, utan vid behov får även de stöd och handledning.

Radikalisering som leder till våldsbejakande extremism

Finland har ett nationellt åtgärdsprogram för förebyggande av våldsamt radikaliserande och extremismⁱ. Med våldsamt extremism avses att man använder våld, hotar med våld, uppmuntrar till våld eller rättfärdigar våld ideologiskt (inklusive extremhögern, extremvänstern, religiösa ideologier m.m.).^{15–17} Våldsbejakande radikaliserande som bygger på ideologier skiljer sig från andra brott, eftersom målet är att förändra samhället ur ideologins perspektiv¹⁸. Medlemmarna i den radikala gruppen är övertygade om att deras delaktighet i gruppen och dess verksamhet kan ändra det sociala och politiska läget¹⁹.

i IM. 2016. Nationellt åtgärdsprogram för förebyggande av våldsamt radikaliserande och extremism. Inrikesministeriets publikationer 15/2016.

För ungdomar kan gruppen utgöra en viktig del av uppbyggandet av identiteten, eftersom den kan erbjuda en möjlighet att uppnå något, en samhörighetskänsla och en känsla av att man blir accepterad. En våldsamt radikaliserad grupp kan således ge den unga innehåll i livet.^{19,20} Extremistiska uttryck hos unga kan visa sig på många olika sätt, och de kan vara svåra att identifiera. Orsakerna bakom våldsamt radikaliserande är mångdimensionella och individuella, och de har inte kunnat definieras entydigt¹⁶.

Det bör noteras att extremistiskt tänkande hos en ung person inte nödvändigtvis leder till våldsamma gärningar. De faktorer som skyddar mot våldsamt radikaliserande kulmineras i att den unga känner att han eller hon har ett människovärde i samhället och accepteras som en del av olika gemenskaper. Även en tolerant attityd gentemot andra människor, socialt stöd och samhörighet kan skydda den unga mot våldsamt radikaliserande. Dessutom kan ungdomarna skyddas mot våldsbejakande extremistiskt tänkande om de har förtroende för samhällets institutioner och får leva i en trygg miljö.^{21–23}

- Ett prioriteringsområde i ankarverksamheten är att förebygga radikaliserande som leder till våldsbejakande extremism. Genom förebyggande åtgärder strävar man efter att främja befolkningens och individernas allmänna välbefinnande och därmed minska riskfaktorerna för radikaliserande som resulterar i våldsbejakande extremism.²³ Om fokus läggs på vissa grupper ökar risken för differentiering och stigmatisering, som har observerats främja våldsamt radikaliserande^{24,25}.

Multiprofessionellt samarbete

Multiprofessionellt samarbete är en process som involverar experter från flera olika branscher. Verksamheten kännetecknas av ett gemensamt mål, möjligheter att fatta beslut och ansvar att agera på ett sätt som stöder klienten. Detta innebär att alla medverkande ansvarar för verksamhetens resultat och att allas synpunkter beaktas i beslutsfattandet.²⁶

Den yrkesövergripande verksamheten har konstaterats ha positiva effekter på kunden^{26–28}. I tidigare forskning har det konstaterats att yrkesövergripande verksamhet på ett effektivare sätt resulterar i tjänster som möter klienternas behov, minskar ojämlikheten mellan klienterna och stärker samarbetet mellan aktörerna. Vidare har verksamheten konstaterats stärka ett positivt beteende hos klienten.²⁹ De unga har upplevt att det multiprofessionella stödet minskar stresskänslan och förbättrar deras förmåga att klara sig i vardagen. De unga har också uppgett att de multiprofessionella tjänsterna har stärkt deras förmåga att tänka och förhålla sig till problem på ett systematiskt sätt. Tjänsterna har stärkt de ungas känsla av att bli uppskattad och ha möjlighet till stöd och hjälp av experter. För dem har de multiprofessionella tjänsterna varit en möjlighet att få stöd och information också om andra tjänster som finns till buds och om

hur man kan ta del av dem. De unga har upplevt att de multiprofessionella tjänsterna har varit effektivast när också deras föräldrar har haft möjlighet att ta del av dem.²⁸

Det multiprofessionella samarbetet har konstaterats vara till nytta även för experterna och organisationerna²⁶. Det stärker bevisligen samarbetet och växelverkan mellan aktörerna och fördjupar förståelsen för andra experters uppgifter, roller och arbetssätt. Dessutom har det multiprofessionella samarbetet stärkt vars och ens engagemang i arbetet, arbetsmotivationen och trivseln i arbetet.²⁷

- Det multiprofessionella samarbetet inom ankarverksamheten styrs av lagstiftningen (Tabell 1). Målet är att ingripa i problem i ett tidigt skede, främja välbefinnandet och förebygga brott. Verksamheten fokuserar på den unga, vars individuella resurser man strävar efter att stöda inom ramen för det multiprofessionella samarbetet.
- Ankarverksamheten utgör en central del av polisens förebyggande verksamhetii men begränsar sig inte enbart till denna, eftersom verksamheten bedrivs som ett multiprofessionellt och tvärsektoriellt samarbete där de olika branscherna har en sinsemellan jämlik ställning.
- Den unga behöver smidiga tjänster enligt samserviceprincipen och en genuin möjlighet att genom dessa tjänster delta i beslutsfattande som rör honom eller henne. Ankarteamets uppgift är att kartlägga den ungas och familjens helhetssituation och se till att den unga hänvisas till tjänster på ett ändamålsenligt sätt. Ankarverksamhetens samarbetsfält är stort och omfattar allt från den ungas närmaste krets till skolor, föreningar och olika aktörer i kommunen. Den unga erbjuds stöd i förhållande till samhällets möjligheter, etik och lagstiftning.

Tabell 1. Lagstiftningen i anslutning till det multiprofessionella samarbetet för främjande av välbefinnande och förebyggande av brott bland unga inom ankarverksamheten

Sektor	Beskrivning	Lag
Polisväsendet	Till polisens uppgifter hör att förebygga brott i samarbete med andra myndigheter samt med sammanslutning och invånarna.	1 kap. 1 § i polislagen (872/2011)
Socialväsendet	Myndigheterna ska samarbeta för att främja barns och ungas välbefinnande och på begäran delta i tvärsektoriellt samarbete.	1 kap. 5 §, 2 kap. 9 §, 4 kap. 41 § i socialvårdslagen (1301/2014)
Ungdomsväsendet	Syftet är att nå unga som är i behov av stöd och att hjälpa dem att anlita sådana tjänster och övrigt stöd som de behöver.	Ungdomslagen (1285/2016) 3 kap. 9–10 §
Hälsovårdsväsendet	De kommunala verksamhetsområdena ska samarbeta med varandra för att främja hälsa och välfärd.	1 kap. 12 § i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010)

ii Polisens strategi för förebyggande verksamhet 2014–2018, 2014; Enska. Polisens strategi för förebyggande verksamhet 2019–2023, 2019.

Del I

ANKARVERKSAMHETENS INNEHÅLL OCH METODER

1 Principer som styr ankarverksamheten och dess målsättningar

1.1 Definition av ankarverksamheten

Med ankarverksamhet avses ett multiprofessionellt samarbete som

- fokuserar på att främja välbefinnande och förebygga brott bland barn och unga (under 18 år)
- genomförs i ett multiprofessionellt ankarteam där det ingår experter från polisen, socialväsendet, hälsovårdsväsendet och ungdomsväsendet eller där expertisen och kunnandet i ankarverksamheten har säkerställts på något annat sätt
- når den unga och hans eller hennes familj i ett så tidigt skede som möjligt
- strävar efter att förebygga radikalisering som leder till våldsbejakande extremism (utan åldersgränser)

1.2 Uppgifter och målsättningar

Ankarverksamheten fokuserar på tjänster för unga och deras familjer, organisationsverksamhet och uppgifter på lokal, regional och samhällelig nivå (tabell 2).

Tabell 2. Ankarverksamhetens uppgifter på olika nivåer

Den unga och familjen
<ul style="list-style-type: none"> • erbjuda tjänster där man kan ingripa i ungdomarnas problem i ett så tidigt skede som möjligt och på så sätt förebygga att problemen hopar sig
<ul style="list-style-type: none"> • erbjuda individuellt och övergripande stöd för den unga
<ul style="list-style-type: none"> • stöda föräldrarna och hjälpa dem att skapa balans i den ungas liv
<ul style="list-style-type: none"> • vid behov hänvisa den unga och familjen till andra experter som erbjuder vård, tjänster eller stöd.
Organisationsnivå
<ul style="list-style-type: none"> • fungera som ett multiprofessionellt expertnätverk för att främja välbefinnandet bland unga och förebygga brott och radikalisering som leder till våldsbejakande extremism (kunnande och utbildning)
<ul style="list-style-type: none"> • delta i planeringen och utvecklingen av verksamheten
<ul style="list-style-type: none"> • följa och utvärdera ankarverksamheten och dess resultat
<ul style="list-style-type: none"> • öka medvetenheten om de ungas situation och verksamhetsmodellen.
På lokal, regional och samhällelig nivå
<ul style="list-style-type: none"> • verka som expert inom utvecklingen och genomförandet av förebyggande tjänster och tidigt stöd över yrkes- och organisationsgränserna
<ul style="list-style-type: none"> • medverka som experter i arbetet med att utveckla styrningen av verksamheten på lokal, regional och riksomfattande nivå
<ul style="list-style-type: none"> • samarbeta med andra aktörer i främjandet av de ungas välbefinnande (t.ex. skolorna, den tredje sektorn, andra multiprofessionella arbetsgrupper) och förebygga brott och radikalisering som leder till våldsbejakande extremism
<ul style="list-style-type: none"> • följa och utvärdera ankarverksamheten och dess resultat på riksomfattande nivå.

Målet med ankarverksamheten är att

- förebygga brott bland unga och främja de ungas välbefinnande genom multiprofessionellt samarbete
- erbjuda den unga och familjen ändamålsenlig hjälp och stöd i rätt tid
- stöda den ungas delaktighet och förebygga utslagning
- förebygga och identifiera radikalisering som resulterar i våldsbejakande extremism och på så sätt förbättra den inre säkerheten
- främja samarbetet och informationsutbytet med andra aktörer och verksamhetsmodeller för tidigt ingripande (t.ex. våldsförebyggande och identifierande verksamhetsmodeller)
- främja utvecklingen av experternas yrkesskicklighet över organisationsgränserna när det gäller främjande av de ungas välbefinnande, tidigt ingripande och förebyggande av brott.

1.3 Principer som styr verksamheten

Ankarverksamheten bygger på följande centrala principer: den ungas delaktighet, individualitet och helhetssituation, multiprofessionellt samarbete samt främjande av de ungas välbefinnande och förebyggande av brott. Principerna bygger på etik och lagstiftning som styr och förpliktar till multiprofessionellt samarbete.

Den ungas delaktighet

Ankarverksamheten styrs av principen om den ungas delaktighet. Den unga utgör den viktigaste personen i ankarverksamheten. Delaktigheten grundar sig på den ungas självbestämmanderätt. Att respektera den ungas självbestämmanderätt innebär att bemöta den unga på ett sätt som visar att man värdesätter och respekterar honom eller henne. Den unga betraktas som expert på sitt eget liv och bemöts som en jämlik samarbetspartner. Klientförhållandet inom ankarverksamheten bygger på samarbete som gör det möjligt för den unga att ta del i frågor som rör honom eller henne. Den unga får sin röst hörd och får påverka i frågor som gäller honom eller henne. Man talar öppet och ärligt med den unga också om svåra och obehagliga situationer. Detta förutsätter att ett förtroende byggs upp mellan den unga och experterna inom ankarteamet. Experterna kommunicerar direkt med den unga, är genuint intresserade av den ungas situation och strävar efter att hjälpa i stället för att bestraffa eller beskylla. Experterna inom ankarteamet står i första hand på den ungas sida och hjälper honom eller henne att komma framåt.

Syftet med ankarverksamheten är att hjälpa den unga att bli självständig och fatta självständiga beslut. Den unga stöds så att han eller hon kan fatta beslut som är hållbara och ansvarsfulla med tanke på framtiden. Experterna talar öppet med den unga om hans eller hennes rättigheter och om de ansvar och skyldigheter det medför att leva ett självständigt liv.

Individualitet och helhetssituation

I ankarverksamheten bemöts den unga både individuellt och med betoning på helhetssituationen. Det innebär att verksamheten planeras så att den möter varje individuellt behov som den unga har och så att frågor som är väsentliga med tanke på den ungas liv beaktas i verksamheten. Den ungas intresse prioriteras, och man strävar efter att identifiera den ungas resurser och stöda honom eller henne i ett så tidigt skede som möjligt. Den unga bör erbjudas hjälp utifrån sina egna behov, inte utgående från experternas begränsade yrkeskunskap.

Betoningen på den ungas helhetssituation innebär att också föräldrarna och vårdnadshavarna inkluderas i ankarverksamheten. Föräldrarna spelar en central roll i arbetet med att stöda den unga. Föräldrarnas och familjens livssituation och historia kan dock vara

förknippad med faktorer som ökar risken för att den unga drivs till att begå brott. Det gäller således att även försöka identifiera föräldrarnas behov av hjälp och stöd för att man ska kunna erbjuda stöd för att lösa de problem som ligger bakom den ungas agerande.

Det att ankarverksamheten fokuserar på den ungas individuella behov och helhetssituation stärker det förebyggande arbetets effekt. Stödbehoven kan identifieras i ett tidigt skede om den ungas situation kartläggs med betoning på helheten. Då finns det många möjligheter att erbjuda hjälp. För att det individuella stödbehovet ska kunna identifieras förutsätts ett genuint bemötande och diskussion mellan den unga och vårdnadshavarna.

Multiprofessionellt samarbete inom ankarverksamheten

Den multiprofessionella ankarverksamheten bygger på ett gemensamt mål, ömsesidig respekt och gemensamt överenskomna tillvägagångssätt. Ankarverksamheten fokuserar på framtiden och har ett **gemensamt mål** som överskrider yrkesgränserna. Med tanke på verksamheten som helhet innebär detta att experterna delar uppfattningen att ankarverksamheten bedrivs i syfte att **förebygga brott och radikalisering som leder till våldsbekämpande extremism, ingripa i problem i ett tidigt skede och främja välbefinnandet**.

Det gemensamma målet förutsätter att alla experter i ankarteamet är förtrogna med målet och förbinder sig till att arbeta för att det ska uppnås. I fråga om den enskilda unga fastställs målet för ankarverksamheten gemensamt utifrån en diskussion mellan den unga och experterna.

Med multiprofessionellt samarbete avses att det råder en **ömsesidig respekt** inom ankarteamet, med andra ord att varje medlem i teamet respekterar både sin egen och de övrigas yrkesskicklighet. Respekten bygger på att alla uppskattar varandra som jämlika experter och gör sig förtrogna med varandras kunskande och arbetsmetoder. Förmågan att kunna möta den ungas behov förutsätter ett övergripande tillvägagångssätt där alla experters kunskande behövs. Varje expert har både rätt och skyldighet att bidra med sin egen yrkesskicklighet för att det gemensamma målet ska uppnås.

Ankarverksamheten bygger på **gemensamt överenskomna arbetssätt**. Verksamheten planeras gemensamt på både lokalt och regionalt plan och tillsammans med varje ung person, och parterna kommer sinsemellan överens om hurdana arbetssätt och metoder som ska användas för att de uppställda målen ska uppnås. Det finns alltså lämpliga verktyg och överenskomna verksamhetsmetoder och modeller inom verksamheten för detta. Vidare ska verksamheten ledas på såväl lokal och regional nivå som specifikt för varje yrkesgrupp.

Ankarverksamheten **fokuserar på framtiden**. Det innebär att verksamheten bedrivs inte bara för den ungas nuvarande välbefinnande utan också med tanke på hans eller hennes framtida välbefinnande. Man behandlar inte endast en enskild händelse eller ett enskilt problem, utan man strävar efter att ingripa i orsakerna bakom händelsen och i den situation som de aktuella möjliga besluten leder till. Ankaret fungerar som en "övergångsfas" där man hjälper den unga att fatta beslut som är hållbara med tanke på framtiden och vid behov hänvisar honom eller henne till olika tjänster. Planeringen av fortsatta åtgärder och eventuell hänvisning till tjänster är en tidskrävande process som förutsätter att man fördjupar sig i den ungas individuella situation.

Främjande av den ungas välbefinnande och förebyggande av brott

Ankarverksamheten går ut på att genom multiprofessionellt samarbete förebygga brott, ingripa i problem i ett tidigt skede och främja välbefinnande. Med **förhindrande av brott och radikaliserings som leder till våldsbejakande extremism** avses särskilt olika medel och metoder som används av polisen för att förebygga brott och asocial verksamhet bland unga. Fokus i ankarverksamheten ligger på att stöda ett positivt beteende hos de unga i stället för att bestraffa dem¹⁰. I denna handbok innefattar begreppet förebyggande även förhindrande, vilket återspeglar verksamhetens tvärsektoriella natur. Genom **tidigt ingripande** strävar man efter att förhindra att problemen hopar sig hos den unga och att hjälpa honom eller henne att lösa problem som redan uppstått. I ankarverksamheten stämplas den unga inte som ett "förlorat fall". Med **främjande av välbefinnande** avses verksamhet genom vilken man ökar den ungas möjligheter att påverka sitt eget välbefinnande och bakomliggande faktorer. I ankarverksamheten innefattar främjandet av välbefinnande att man i ett tidigt skede identifierar faktorer som försvagar hälsan och välbefinnandet och ingriper i problem.

I ankarverksamheten kombineras främjandet av välbefinnande och förebyggande brott, eftersom det gäller att identifiera alla orsaker som äventyrar den ungas välbefinnande och framtid. Den ungas välbefinnande är uppbyggt av flerdimensionella faktorer som påverkar den unga själv, familjen, vännerna, skolan, den ungas ekonomiska situation och de rådande förhållandena i omgivningen. Orsakerna till att den unga drivs till att begå brott kan således vara mångfasetterade och svåra att identifiera. I ankarverksamheten innebär detta att experterna arbetar för att ge den unga ett övergripande stöd. Att främja välbefinnandet och förebygga brott är dock långsiktig verksamhet, vars genomslag ofta kan påvisas först på lång sikt eller indirekt. Det krävs alltså kontinuerlig insamling av information och uppföljning för att man ska kunna bedöma verksamhetens resultat.

1.4 Den nationella styrningen av ankarverksamheten

Ankarverksamheten styr på nationell nivå. I regeringsprogrammet för 2015 konstateras att ett förebyggande arbetsgrepp och klientorienterade servicekedjor som överskrider förvaltningsgränserna är ett sätt att främja medborgarnas välfärd och hälsa.ⁱⁱⁱ Ankarverksamheten har ansetts utgöra en del av Finlands strategi för den inre säkerheten^{iv} och polisens förebyggande arbete^v. Vidare beslutade undervisningsministern och inrikesministern i juni 2018 att även undervisningsväsendet i fortsättningen ska samarbeta tätt med ankarna.

I ankarverksamheten ingår också att förebygga radikaliserings som leder till våldsbejakande extremism^{vi}. Förebyggande av radikaliserings som leder till våldsbejakande extremism grundar sig på att främja välbefinnande, ingripa i problem i ett tidigt skede och förebygga utslagning. Detta kräver att individens livssituation analyseras på ett övergripande sätt och att han eller hon erbjuds stöd, vilket kan genomföras i den multiprofessionella ankarverksamheten.

Verksamhet som främjar den inre säkerheten och förebygger brott förutsätter ett samarbete mellan alla yrkesgrupper. Det räcker inte enbart med åtgärder från polisens sidaⁱⁱ. När de olika yrkesgrupperna samarbetar blir det möjligt att identifiera och förstå de grundläggande orsakerna bakom individerna och grupperna. Brotts kan förebyggas effektivt när samarbetet inleds i rätt tid och yrkesgruppernas kompetens, kunskap och befogenheter slås samman. Målet med främjandet av den inre säkerheten är att samordna de brottsförebyggande tjänsterna så att de effektivt minskar utslagning. Framför allt när det gäller unga ska detta ske i ett så tidigt skede som möjligt och med multiprofessionella metoder. En handlingsmodell för att minska utslagningsrelaterade brott ska utarbetas. Målen anses också utgöra en del av kommunernas och landskapens säkerhetsarbete.ⁱⁱ

Även på internationellt plan har ett ankarliknande myndighetssamarbete betraktats som en central faktor i förebyggandet av utslagning och brott bland unga^{vii} samt radikaliserings som leder till våldsbejakande extremism^{viii}. Europeiska kommissionen konstaterar att ett lokalt samarbete mellan många aktörer gör det möjligt att i ett tidigt skede identifiera radikaliserings som leder till våldsam extremism och på så sätt förbättra säkerheten i hela Europa.

iii Det strategiska programmet för statsminister Juha Sipiläs regering. 2015.

iv Ett bra liv – En trygg vardag. Statsrådets principbeslut om strategin för den inre säkerheten. 2017.

v Polisens strategi för förebyggande verksamhet 2014–2018, 2014; Enska. Polisens strategi för förebyggande verksamhet 2019–2023, 2019.

vi Nationellt åtgärdsprogram för förebyggande av våldsam radikaliserings och extremism. 2017.

vii Europeiska säkerhetsagendan. 2015; Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén. 2016.

viii Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén. 2016; RAN Manual. Responses to returnees: foreign terrorist fighters and their families. 2017

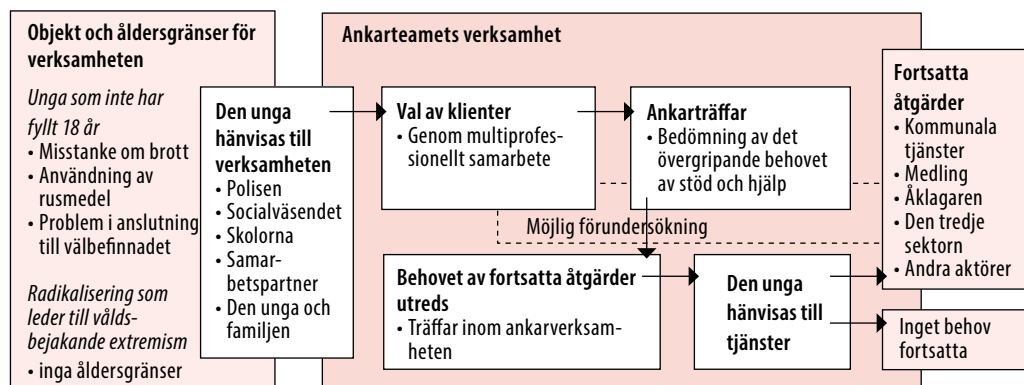
2 Genomförande av ankarverksamheten

2.1 Processbeskrivning av ankarverksamheten

Ankarprocessen inleds när en yrkesperson blir orolig över den unga och rapporterar detta till ankarteamet eller när den unga och/eller familjen själv kontaktar teamet (Figur 1). Oftast hänvisas den unga till ankarverksamheten via polisen eller socialväsendet i och med en polis- eller barnskyddsanmälan. De ungdomar som hänvisas till ankarverksamheten väljs av ett multiprofessionellt team vid behov i samarbete med andra experter. Experter inom flera branscher analyserar den ungas situation och kommer överens om en träff med den unga och hans eller hennes föräldrar. Under träffen kartläggs den ungas och familjens övergripande situation och stödbehov. Ankarteamets främsta uppgift är att se till att den unga vid behov hänvisas till ändamålsenliga tjänster.

Ankarprocessen framskrider enligt den gemensamma modell som beskrivs i denna handbok. Eftersom det viktigaste målet är att möta den ungas behov och beakta hans eller hennes individuella situation kan man vid behov också avvika från processen. Ankarträffar ordnas enligt den ungas individuella behov, och man fokuserar huvudsakligen på att kartlägga situationen och hänvisa den unga till ändamålsenliga tjänster.

Figur 1. Processbeskrivning av ankarverksamheten

2.2 Inledandet av ankarprocessen

2.2.1 Objekt och åldersgränser för ankarverksamheten

ANKARVERKSAMHETEN ÄR AVSEDD FÖR PERSONER SOM

- inte har fyllt 18 år och som
- har begått eller misstänks ha begått ett brott och/eller
- har använt narkotika och/eller rusmedel och/eller
- löper risk för radikaliserings som leder till våldsbejakande extremism (utan åldersgränser) och/eller
- behöver multiprofessionellt stöd i sin livssituation, t.ex. på grund av våld i nära relationer eller våld i hemmet.

Syftet med ankarverksamheten är att ingripa i problemsituationer i ett tidigt skede. Målgruppen är i första hand barn och unga under 18 år som uppvisar symptom i form av brottsligt beteende samt klienter som löper risk för radikaliserings som leder till våldsbejakande extremism. Inom ankarverksamheten finns det inga åldersgränser när det gäller att förebygga radikaliserings som leder till våldsbejakande extremism. Ankaret ingriper i de ungas brottsliga beteende och annat störande beteende i sådana fall där beteendet inte nödvändigtvis överstiger tröskeln för polisanmälan men ett behov av multiprofessionellt stöd har identifierats. Ankaret stöder också unga, inklusive deras familjer, som behöver multiprofessionellt stöd i sin livssituation t.ex. på grund av våld i nära relationer eller våld i hemmet (mer information om våld i nära relationer och våld i hemmet finns på webbplatsen för Institutet för hälsa och välfärd: Marak-verksamheten).

2.2.2 Val och inbjudan av klienter

VALET AV KLIENTER OCH INBJUDAN TILL ANKARTRÄFF:

- Initieras oftast utifrån en oro som uppstått vid en myndighet, t.ex. polisen eller socialväsendet.
- Initiativet kan också komma från olika samarbetspartner som tar kontakt, såsom skolor eller familjer och anhöriga.
- Klienterna väljs inom ett multiprofessionellt team, vilket innebär att valet bygger på flera experters övervägande.

INBJUDAN TILL ANKARTRÄFF:

- Den unga och hans eller hennes vårdnadshavare rings upp eller får en inbjudan per post.
- Ankarteamet kan också besöka den ungas hem.

De unga hänvisas till ankarverksamheten huvudsakligen av polisen eller socialväsendet, men informationen kan också komma från olika organisationer som deltar i verksamheten, dvs. samarbetspartner. Dessutom kan den unga själv eller hans eller hennes anhöriga kontakta ankarverksamheten. Av denna anledning är det viktigt att de övriga aktörerna i området är medvetna om ankarverksamheten och det stöd som den erbjuder. Viktiga samarbetspartner är i synnerhet skolorna, eftersom man där kan identifiera unga som behöver stöd och hänvisa dem till ankarverksamheten, framför allt när de löper risk för radikaliseringsomgång som leder till våldsbejakande extremism. Den unga eller dennas familj kan också kontakta ankaret direkt. Om det inte finns något ankarteam i området hänvisas den unga och familjen till andra ändamålsenliga tjänster.

Beslutet att inleda ankarprocessen fattas **genom multiprofessionellt samarbete**. Den unga väljs till ankarverksamheten på ett möte där hela ankarteamet deltar. På så sätt kan man genast i början av processen få en helhetsbild av den ungas situation och undvika att beslutet inte bygger endast på en enskild experts bedömning.

Den unga och hans eller hennes föräldrar/vårdnadshavare bjuds in till en ankarträff. Det går till så att vårdnadshavarna eller den unga själv, om han eller hon redan är myndig, kontaktas per telefon. Om vårdnadshavarna inte kan nås per telefon kan de få en inbjudan per post. I inbjudan förklarar man för den unga och vårdnadshavarna varför, hur och när träffen ordnas (bilaga 1). Föräldrarna eller vårdnadshavarna ombeds infinna sig på den första träffen. I inbjudan redogörs också för ankarverksamheten, ankarteamet och principerna för informationsutbytet. Om den unga och vårdnadshavarna inte kan nås besöker ankarteamet eller någon av experterna i teamet familjens hem för att diskutera ärendet. Experterna i ankarteamet kommer sinsemellan överens om vem som ska bjuda in den unga och vårdnadshavarna till en ankarträff. Ofta är det polisen som sköter denna uppgift, framför allt om orsaken till träffen är att den unga misstänks ha begått ett brott.

2.3 Planeringen av träffar och fortsatta åtgärder

2.3.1 Förberedning av träffar

Förberedning inför en träff. Den unga bjuds in till en multiprofessionell ankarträff när experter uppger att de är oroliga över en ung person och ett multiprofessionellt tillvägagångssätt är motiverat i hans eller hennes situation. Inom ankarteamet kommer man före ankarträffen överens om vem som ska bjuda in den unga, vårdnadshavarna och andra deltagare till träffen, huruvida alla eller bara vissa experter i teamet ska delta i träffen, vilka frågor som ska diskuteras samt vilka experter som ska behandla respektive fråga. Därtill kommer man överens om vem som ska boka mötesplatsen, vem som bär det huvudsakliga ansvaret i den ungas fall och vem som för bok över träffarna.

I ankarträffarna deltar den unga, vårdnadshavarna och ankarteamet eller en del av experterna i teamet. Den ungas föräldrar/vårdnadshavare deltar i den första träffen och efter behov även i de fortsatta träffarna. Förutom experterna i ankarteamet kan även andra aktörer delta i träffarna. Dessa väljs och bjuds in med den ungas samtycke och i enlighet med hans eller hennes individuella situation. Exempel på sådana aktörer är representanter från skolan eller en särskild socialarbetare som redan utnämnts för den unga i samband med andra tjänster.

Tidpunkt. Ankarträffarna ordnas i första hand under tjänstetid. De kan emellertid ordnas flexibelt på tidpunkter som passar för den unga och hans eller hennes vårdnadshavare. Träffar ordnas således även kvällstid eller under veckoslut, om den ungas och familjens situation så kräver. För en träff reserveras cirka 1–2 timmar.

Mötesplatser. Ankarträffarna ordnas i regel på polisinsrättningen, men fortsatta träffar kan från fall till fall ordnas även på andra platser. Träffar kan också ordnas i en medverkande organisations lokaler, på skolan, hemma hos klienten eller t.ex. på ett café eller i lokaler som innehas av aktörer inom den tredje sektorn. Lokalen ska vara lugn och uppfylla kraven på integritetsskydd för den unga.

2.3.2 Samtycke till informationsutbyte

Syftet med ankarverksamheten är att stöda den ungas och föräldrarnas/vårdnadshavarnas möjligheter att främja den ungas välbefinnande. Verksamheten bygger på den ungas delaktighet och självbestämmanderätt samt principen om respekt för integritetsskyddet^{ix}. Av denna anledning ska man begära den ungas, och beroende på situationen även en förälders/vårdnadshavares, samtycke till att uppgifter utbyts inom teamet och att fallet behandlas av en multiprofessionell grupp (Se närmare underkapitel 3.3).

Begäran om den ungas samtycke

Samtycket innefattar information som gäller den unga, händelsen och mottagaren av samtycket samt samtyckets giltighetstid. Genom anmälan om samtycke bekräftar den unga att han eller hon har gett samtycket frivilligt och att den unga har fått tillräckligt med information om ankarverksamheten, det multiprofessionella informationsutbyte som sker inom verksamheten samt verksamhetens konfidentiella natur. Samtycket ges skriftligt (bilaga 2), och det införs som en del av klientuppgifterna i det system där den ungas uppgifter registreras även i övrigt. Den unga har rätt att återta sitt samtycke.

^{ix} Lagen om patientens ställning och rättigheter 785/1992, grundlagen 731/1999, lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården 812/2000, socialvårdslagen 1201/2014, ungdomslagen 1285/2016

Det bör noteras att till vissa delar gäller ingen åldersgräns för den ungas självbestämmanderätt. Ankarteamet överväger om det räcker att den unga själv anmäler sitt samtycke eller om även föräldrarnas/vårdnadshavarnas samtycke krävs^x.

Situationer där information kan utbytas utan den ungas samtycke

Om den ungas samtycke inte fås bedömer ankarteamet hur man kan vidta eventuella lagstadgade åtgärder som inte kräver den ungas samtycke (t.ex. brotts- och barnskyddsfall). Därtill ser teamet till att den unga får stöd via andra servicekanaler. I dessa situationer antecknas det bland uppgifterna om den unga att den unga har kontaktats men att han eller hon inte har samtyckt till att delta i verksamheten. Anteckningen görs i det/de system i vilket uppgifter om den unga införs även i övrigt. Detta är viktigt även med tanke på rättskyddet för experterna inom ankarteamet.

Den ungas samtycke begärs dock inte om orsaken till ankarträffen är ett ärende som enligt lagstiftningen kan behandlas utan den ungas samtycke. I en situation där inget samtycke krävs ska den unga ändå informeras om situationen och på vilka grunder träffen ordnas, och experterna ska diskutera med den unga om hur viktigt det är att situationen utreds^{xi}.

2.3.3 Träffarnas innehåll och framskridning

Syftet med ankarträffarna är att hitta olika metoder och stödformer för att främja den ungas välbefinnande och förebygga brott (tabell 3). Detta förutsätter att den ungas individuella livssituation identifieras och kartläggs med hjälp av en standardiserad diskussionsmall och en grundstruktur för ankarträffar (bilaga 3). Diskussionsmallarna säkerställer att den ungas situation kartläggs som helhet och ur flera perspektiv. Dessutom kan experterna använda dem som verktyg i sitt arbete. Under träffen stöder man också diskussionen mellan familjemedlemmarna och de övriga deltagarna.

Träffen inleds. Ankarträffen inleds genom att man går igenom vem som deltar i träffen och deras respektive roll (Tabell 3). Trots att man har redogjort för principerna för ankarverksamheten och informationsutbytet redan i inbjudan till träffen diskuteras detta på nytt. Dessutom går man igenom och antecknar den ungas anmälan om samtycke. Under träffen diskuterar man med den unga och vårdnadshavarna om målet med träffen.

Händelsen behandlas och stödbehovet utreds. I samband med ankarträffarna får den unga, vårdnadshavarna och experterna med egna ord beskriva vad som hänt (tabell 3).

x Lagen om patientens ställning och rättigheter 785/1992.

xi Strafflagen 39/1889, lagen om patientens ställning och rättigheter 785/1992, lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården 812/2000, barnskyddslagen 417/2007, polislagen 872/2011, ungdomslagen 1285/2016.

Det är viktigt att man lyssnar på den unga och hans eller hennes beskrivning av vad som hänt. Experterna går igenom vad händelserna innebär ur lagstiftningens synvinkel och vilka eventuella följder de har fått eller kunde ha fått. De professionella i ankarteamet kartlägger den ungas livssituation, inklusive hans eller hennes hälsotillstånd, välbefinnande och familjesituation samt kompisar, fritidsintressen och eventuell användning av rusmedel.

Strävan är att parterna kan diskutera sig fram till en gemensam insikt om situationen. Även om det är den unga som står i fokus uppmuntras också föräldrarna till att delta i diskussionen. Experterna stöder diskussionen mellan familjemedlemmarna och de övriga deltagarna. Det är viktigt att både den unga och vårdnadshavarna upplever att de får sin röst hörd. Då löper diskussionen lättare, och dessutom blir det lättare att komma överens om detaljer, identifiera förändringsbehov och behandla fallet vidare. Genom träffen strävar man också efter att hjälpa vårdnadshavarna att stöda en positiv utveckling hos den unga och undvika negativa åtgärder. Den ungas möjligheter att bete sig på ett sätt som främjar välbefinnandet förbättras när han eller hon känner sig värdefull och uppskattad.

Träffen avslutas. Efter att man gått igenom vad som hänt funderar man tillsammans vad var och en helt konkret kan göra för att hjälpa den unga på vägen (tabell 3). Vid behov kommer man överens om en ny träff eller ser till att den unga hänvisas till ändamålsenliga tjänster. Hänvisningen genomförs så att man säkerställer att den unga får en besöks-tid inom tjänsten i fråga, och vid behov följer någon med honom eller henne till tjänsten. Med andra ord deltar en expert från ankarteamet i det första besöket inom andra tjänster. Ankarträffen avslutas i en positiv och uppmuntrande stämning. Den unga och hans eller hennes vårdnadshavare uppmuntras att vid behov kontakta experterna i ankarteamet, och teamet säkerställer att de vet hur de kan ta kontakt i fortsättningen.

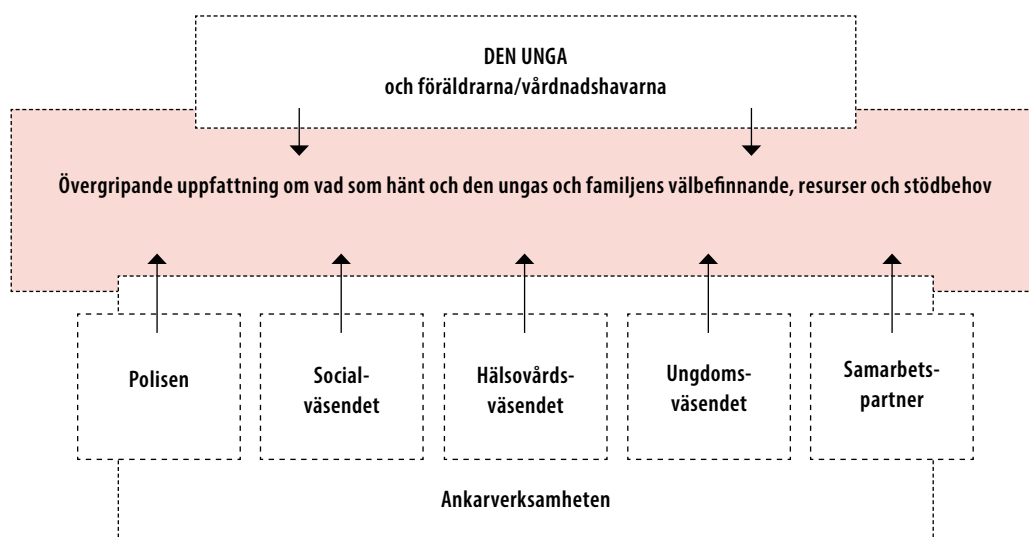
Tabell 3. Ankarträffarnas framskridning

Träffen inleds:
<ul style="list-style-type: none"> • deltagarna presenteras och hälsas välkomna
<ul style="list-style-type: none"> • ankarverksamheten och informationsutbytet presenteras
<ul style="list-style-type: none"> • målen för träffarna diskuteras
<ul style="list-style-type: none"> • den unga ombeds ge sitt samtycke
Händelsen behandlas och stödbehovet utreds:
<ul style="list-style-type: none"> • den unga får berätta om vad som hänt: varför, hur, vem som varit involverade, var och när
<ul style="list-style-type: none"> • parterna diskuterar vilka följder och ansvar som enligt lag följer av händelserna: eventuella konsekvenser, skadeståndsansvar, straffrättsligt ansvar
<ul style="list-style-type: none"> • den ungas nuvarande livssituation kartläggs: hälsotillstånd, familjesituation, skolgång, kompisar, fritid, användning av rusmedel
<ul style="list-style-type: none"> • föräldrarna får ge sin syn på saken
Träffen avslutas:
<ul style="list-style-type: none"> • parterna gör upp en handlingsplan med konkreta åtgärder som den unga, vårdnadshavarna och experterna kan vidta
<ul style="list-style-type: none"> • parterna kommer överens om följande träff/den unga hänvisas till fortsatta tjänster
<ul style="list-style-type: none"> • träffen avslutas med en diskussion om den ungas styrkor och positiva egenskaper
<ul style="list-style-type: none"> • den unga och vårdnadshavarna uppmuntras att vid behov kontakta ankarteamet i fortsättningen

2.3.4 Bedömning av klientens situation

Helhetsbilden byggs upp. Bedömningen av den ungas situation genomförs i samarbete med ankarteamet, och bedömningen görs både som helhet och individuellt. För att bygga upp en helhetsbild samlar man in information om den ungas situation och bakgrund från olika yrkesgrupper. Det är ytterst viktigt att man träffar den unga. Helhetsbilden kan inte formas t.ex. enbart på basis av telefonsamtal. Även vårdnadshavarnas perspektiv beaktas när helhetsbilden byggs upp. Utifrån det multiprofessionella teamets, den ungas och föräldrarnas uppfattningar sammanställs en bild av den ungas situation och stödbehov som helhet.

Figur 2. Helhetsbilden byggs upp

Evidensbaserade bedömningsverktyg och bedömningsmodeller som används som stöd i bedömningen av den ungas helhetssituation. I ankarverksamheten använder man från fall till fall evidensbaserade bedömningsverktyg och bedömningsmodeller, metoder och blanketter som stöd i bedömningen av den ungas situation. På så sätt kan man undvika att bedömningen av den ungas och familjens situation enbart bygger på de enskilda experternas subjektiva bedömningar. Med mätare avses evidensbaserade förfrågningar och blanketter. Dessa fokuserar antingen på den ungas situation som helhet eller ett enskilt delområde av hans eller hennes liv eller välbefinnande, såsom hälsotillståndet, användning av rusmedel, våldsam beteende och radikalisering som leder till våldsbejakande extremism.

I ankarverksamheten bedöms den ungas situation. Bedömningen görs tillsammans med den unga med respekt för principerna för ankarverksamheten. Denna bedömning ska med fördel hållas separat från hotbedömningar som görs av myndigheter i andra sammanhang. Dessa hotbedömningar görs i allmänhet för myndigheterna så att dessa

bättre kan bedöma vilka åtgärder som behövs för att minska hotet. Hotbedömningarna innehåller ofta sekretessbelagda uppgifter, och de är inte nödvändigtvis offentliga för klienten.

Den unga kan inom ankarverksamheten också genomgå en bedömning av servicebehovet inom socialvården, om man kommit överens om detta på lokalt plan. Principerna för bedömningen kan anpassas, och man samarbetar med den övriga socialvården även om det bestämts att ingen officiell bedömning av servicebehovet ska göras. Målet med bedömningen av servicebehovet är att identifiera den ungas behov av stöd.

Bedömning av helhetssituationen och hälsotillståndet. I ankarverksamheten används som stöd för verksamheten olika metoder och blanketter som fokuserar på bedömningen av den ungas helhetssituation och bedömningen av våldsamt beteende (tabell 4).

Bedömning av läget när det gäller radikaliserings som leder till våldsbejakande extremism. Flera olika metoder och blanketter har tagits fram till stöd för bedömningen av risken för radikaliserings som leder till våldsbejakande extremism (tabell 4)^{30,31}, men det är svårt att identifiera denna risk i ett tidigt skede. Dessutom finns det inte tillräckligt med undersökningsresultat om mätarnas tillförlitlighet och användbarhet. Identifieringen och förebyggandet av radikaliserings som leder till våldsbejakande extremism försvåras av att fenomenet är mångdimensionellt och omöjligt att förutse³². Man har inte kunnat påvisa någon entydig orsak eller process som skulle leda till radikaliserings och därmed till våldsam extremism^{25,33}. Individer radikaliserars av olika orsaker och på olika sätt²². Radikaliserings är inte ett lineärt fenomen, och "graden" av radikaliserings kan variera mellan olika individer^{34,35} including that developed by the NYPD and the popular 'pyramid' and 'staircase' analogies, tend to oversimplify or neglect the diversity of routes that individuals travel to violence. The Three Pathways (3P). Vissa är mer sårbara och mottagliga för faktorer som ökar risken för våldsam radikaliserings än andra³³.

I bedömningen av radikaliserings som leder till våldsbejakande extremism fokuserar man ofta på faktorer som påverkar radikaliserings och eventuella bakomliggande orsaker. De eventuella riskfaktorerna kan delas in i individens erfarenheter och hälsotillstånd, ideologier, samhället och det globala läget^{22,36,37}. Dessa faktorer är dock inte i sig tillräckliga eller nödvändiga för att framkalla eller förklara våldsam radikaliserings, eftersom samma faktorer också hör till individens normala vardag och utveckling²². Det bör också observeras att samma faktorer kan både öka risken för och skydda individen mot radikaliserings som leder till våldsbejakande extremism. Även om en individ redan är våldsam radikaliserad eller hör till en ytterlighetsrörelse kan han eller hon frigöra sig från denna³⁸. Faktorer som stöder detta är bl.a. positiva erfarenheter av toleranta grupper som gör det möjligt att påverka i samhället utan våld, möjligheter i anslutning till arbete och studier, familjen eller en förändrad ekonomisk situation^{20,39-41}.

Tabell 4. Evidensbaserade bedömningsverktyg, modeller, metoder och blanketter för bedömning av den ungas situation.

Mätare/modell	Objekt
BEDÖMNING AV HELHETSSITUATIONEN	
Bedömning av barnskyddsbehovet	BBIC-modellen (Barns Behov i Centrum-modellen) används som stöd för bedömningen av behovet av barnskydd. I denna modell analyseras den ungas situation ur perspektivet för den ungas behov, föräldrarnas förmågor, familjen och omgivningen.
Kartläggning av barnets/den ungas livssituation och fastställande av behovet av socialarbete	Modellen för barncentrerad initialbedömning används under socialvårdsklientrelationen inom barnskyddets öppenvård. Målet med modellen är att utreda barnets livssituation och behovet av socialarbete. ⁴²
HÄLSOTILLSTÅND	
Bedömning av depressionssymptom	Bedömningsmetoden BDI-21 (Beck Depression Inventory) har utvecklats för bedömning av svårighetsgraden av depressionssymptom.
Bedömning och uppföljning av ångest	Bedömningsmetoden GAD-7 (Generalized Anxiety Disorder 7 -item scale) är avsedd för screening och uppföljning av ångeststörningar.
Utredning av självkänslan	Det finns en särskild enkät för bedömning av en persons självkänsla.
ANVÄNDNING AV RUSMEDEL	
Bedömning av alkoholkonsumtion hos unga	Med hjälp av blanketten ADSUME (Adolescents' Substance Use Measurement) bedömer man alkoholkonsumtionen hos unga och relaterade risker.
Bedömning av riskerna i anslutning till alkoholkonsumtion	Audit-enkäten har utvecklats för bedömning av riskerna i anslutning till alkoholkonsumtion.
Bedömning av riskerna i anslutning till användning av narkotika	Med hjälp av DUDIT-testet (Drug Use Disorders Identification Test) strävar man efter att bedöma vilka problem och skadliga effekter användning av narkotika kan medföra.
VÅLD	
Bedömning av brottsligt beteende hos unga	SAVRY-metoden (Structured Assessment of Violence Risk in Youth) har utvecklats för att bedöma eventuellt framtida brottsligt beteende hos unga. ⁴³
Bedömning av risken för våld i nära relationer och våld i hemmet	MARAK-blanketten används för bedömning av risken för våld i nära relationer och våld i hemmet.
Våldsriskbedömning	HCR-20 (Historical Clinical Risk Management) är en metod för bedömning av våldsrisk hos individer som har psykiska problem eller en våldsam bakgrund ⁴⁴⁻⁴⁶ . Användningen av HCR-20 kräver certifiering ⁴⁷ .
BEDÖMNING AV VÅLDSAM RADIKALISERING OCH EXTREMISM	
Identifiering av risk för terrorism	TRAP-18 (Terrorist Radicalization Assessment Protocol) är en metod för bedömning av risken för terroristiskt våld särskilt hos personer som inte hör till någon radikaliserad grupp, dvs. "lone-actors" ⁴⁸ . Användningen av metoden kräver licens ⁴⁹ .
Bedömning av empatisk förmåga	VERA-2 (Violent Extremist Risk Assessment) är en metod för bedömning av individens förmåga att känna empati gentemot ett eventuellt offer. Empatisk förmåga har konstaterats stå i samband med radikalisering som leder till våldsbejakande extremism. ^{50,51} Användningen av VERA-2 och tolkningen av dess resultat kräver certifierad utbildning ⁵² .
Bedömning av faktorer som ökar risken för och skyddar mot våldsbejakande extremism	ERIS (Extremist Risk Intervention Scale) är en metod som utvecklats till stöd för bedömningen av faktorer som ökar risken för och skyddar mot våldsbejakande extremism.

2.3.5 Ankarplan och registrering

Utarbetandet av en ankarplan och dess innehåll. Med ankarplan avses att man tillsammans med varje ung klient sätter upp individuella mål för framtiden och bestämmer vilka metoder som i praktiken ska användas för att dessa mål ska uppnås. I planen beskrivs också vad experterna gör för att hjälpa den unga att uppnå dessa mål. Planen behövs för att säkerställa en systematisk och målinriktad verksamhet över yrkesgränserna. Experterna följer hur planen omsätts i praktiken i samband med eventuella fortsatta träffar och/eller via telefonsamtal med den unga eller hans eller hennes vårdnadshavare. Om det konstateras att den unga inte behöver ytterligare stöd eller fler träffar ska det ändå diskuteras om t.ex. hur föräldrarna kan stöda den ungas välbefinnande och vad den unga själv bör göra.

Registrering. Experterna inom ankarteamet för in uppgifter om ankarträffarna med den unga i sina egna informationssystem med iakttagande av de lagar och anvisningar som utfärdats om yrkesgruppen och branschen i fråga.

I ANKARPLANEN SKA FÖLJANDE ANTECKNAS:

- mål som satts upp för och tillsammans med den unga
- metoder som ska användas för att målen ska uppnås
- åtgärder som experterna ska vidta för att hjälpa den unga att uppnå målen.

2.3.6 Statistik över träffarna

För att verksamhetens utfall ska kunna följas upp, bedömas och utvecklas på lokal, regional och nationell nivå ska centrala uppgifter om den unga och händelsen antecknas i samband med varje ankarträff (tabell 5). Med hjälp av enhetlig statistikföring är det således också möjligt att bedöma användningen av verksamheten och dess effekt. Uppgifter som statistikförs efter varje träff är den ungas ålder, orsaken till träffen och bakgrundsuppgifter samt eventuell annan tjänst som man efter ankarträffen bestämt att den unga ska hänvisas till. Ankarteamet för statistik över ankarträffarna och kommer överens om vem som ska ansvara för statistikföringen och uppdateringen av statistiken. Om man kommer överens om att varje expert ansvarar för egen del för statistikföringen ska det säkerställas att en och samma träff inte upptas flera gånger i statistiken. Statistikföringen genomförs så att både cheferna och de(n) person(er) som ansvarar för statistikföringen kommer åt att registrera statistikuppgifter. Detta förutsätter att alla experter i ankarteamet har användarrättigheter till de informationssystem som är centrala med tanke på statistikföringen.

Tabell 5. Uppgifter som ska statistikföras efter en ankarträff

Uppgifter om den unga:	Uppgifter om träffen:
• födelseår	• När har anmälan gjorts? (dd.mm.åååå)
• hemort	• När har träffen ägt rum? (dd.mm.åååå)
• orsaken till ankarträffen	• Hur har ankarteamet fått information om den unga (vem har hänvisat den unga till verksamheten)?
• eventuell barnskyddsanmälan som registrerats i ankarverksamheten	• Har den unga tidigare varit klient inom ankarverksamheten?
• eventuell brottsbenämning.	• Vilken i ordningen av ankarträffar är det fråga om? 1:a, 2:a, 3:e...
	• Hur har en eventuell bedömning av servicebehovet genomförts i ankarverksamheten?
	• Kommer arbetet med den unga att fortsätta inom andra tjänster/hos en annan ansvarig organisation? Var?

Den information som samlas in för statistiken över ankarverksamheten är personuppgifter. Uppgifterna behandlas i enlighet med de dataskyddsprinciper som anges i lagstiftningen om dataskydd^{xii}. För att personuppgifter ska kunna statistikföras inom ankarverksamheten måste ett personregister grundas. När personregistret grundas fastställs vem som är personuppgiftsansvarig(a) och hur ansvaret och rollerna fördelas inom uppgiftsbehandlingen. Om ansvaret över registerföringen (rollen som personuppgiftsansvarig) stannar inom en enda sektor gäller det att se till att alla experter inom ankarteamet har de rättigheter som krävs för att ändra och uppdatera uppgifter i registret.

2.3.7 Avslutande av träffar och hänvisning till tjänster

Vid behov hänvisas den unga från ankarträffarna till lämpliga och mer långsiktiga tjänster. Ankaret fungerar således som en s.k. övergångsfas, där behovet av individuellt stöd kartläggs och den unga hänvisas till ändamålsenliga tjänster. Den unga kan eventuellt hänvisas till olika intressentgrupper och samarbetspartner för fortsatt vård och stöd (se underkapitel 3.2).

När det gäller våldsamt radikaliserade klienter eller klienter som löper risk för våldsam radikalisering tillhandahålls stödet huvudsakligen inom ankarverksamheten. Alternativt kan klienterna hänvisas till olika intressentgruppers tjänster för ytterligare stöd. Vilken aktör som ska ansvara för eventuell fortsatt vård/fortsatt stöd bestäms individuellt utifrån klientens situation.

Beslutet att avsluta ankarträffarna fattas i samråd med den unga, vårdnadshavarna och experterna inom ankarteamet. I allmänhet avslutas ankarträffarna när inga nya oroväckande händelser eller risker för sådana längre förekommer, händelserna har utretts eller den unga övergår till att omfattas av t.ex. barnskyddet. Det är viktigt att den ungas eventuella behov av hjälp och stöd har utretts och att han eller hon har hänvisats till eventuell fortsatt hjälp och ytterligare stöd.

xii Dataskyddslagen 1050/2018, Europaparlamentets och rådets allmänna dataskyddsförordning 2016/679

3 Multiprofessionellt samarbete

Ankarverksamheten bygger på gemensamma nationella verksamhetsprinciper men anpassas efter lokala och regionala behov och särdrag. Ankarverksamhetens behov och särdrag är beroende av befolkningsunderlaget och antalet ungdomar i området, hur stora resurser ankarverksamheten har till sitt förfogande och vilken typ av organisationer som verkar i området.

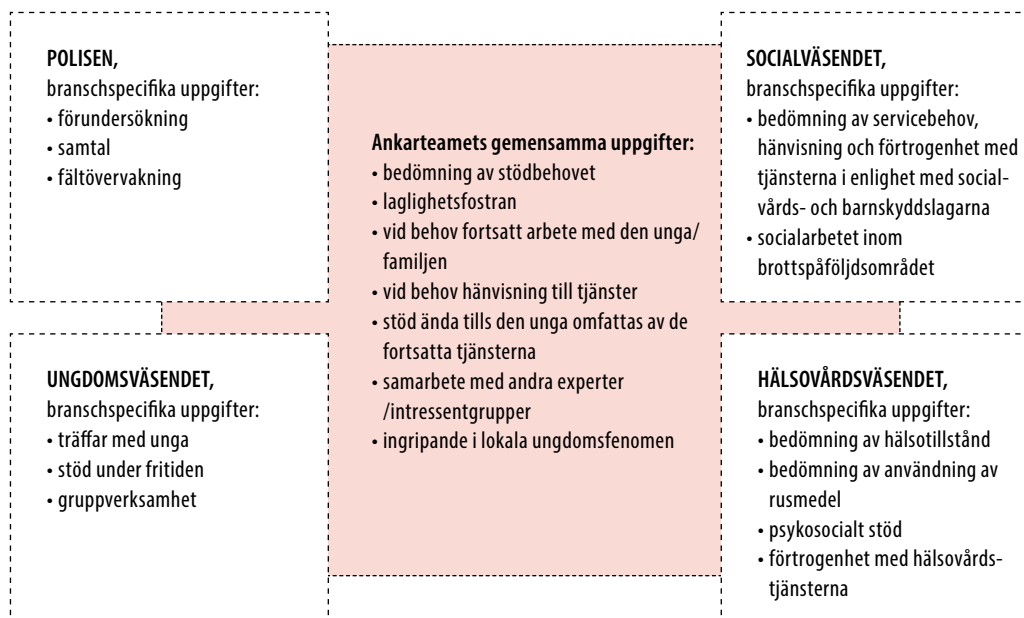
3.1 Expertisen inom ankarteamet

ANKARTEAMET BESTÅR AV EXPERTER INOM FÖLJANDE OMRÅDEN:

- polisen
- socialväsendet: socialarbetare/socialhandledare
- hälsovårdsväsendet: sjukvårdare/hälsovårdare
- ungdomsväsendet: ungdomsarbetare/specialungdomsarbetare.

Experterna inom ankarteamet representerar polisen, socialväsendet, hälsovårdsväsendet och ungdomsväsendet. Om inte alla yrkesgrupper finns representerade i ankarverksamheten säkerställs tillgången till denna expertis på något annat sätt. Ankarteamet kan också bestå av t.ex. en medlare eller ungdomspsykiater. Antalet experter i ankarteamet står i proportion till de lokala behoven och förhållandena.

Experternas uppgifter inom ankarteamet bygger på deras utbildning och på den lagstiftning som reglerar deras yrke (figur 3). Varje expert ska vara förtrogen med den kompetens som krävs inom yrket i fråga inklusive arbetsbeskrivningen, så att han eller hon kan ställa denna till ankarteamets förfogande. Dessutom ska varje expert vara förtrogen med arbetsbeskrivningarna för de övriga experterna i teamet. Detta förbättrar kontrollen över arbetet och främjar arbetshälsan. Det att de medverkande experternas arbetsbeskrivningar begränsas till ankarverksamheten gör det lättare för dem att hantera sitt arbete och utveckla sin kompetens.

Figur 3. Expertisen inom ankarteamet

Förutom branschspecifika uppgifter innehåller ankarverksamheten uppgifter som är gemensamma för alla experter. Dessa uppgifter gäller bedömningen av den ungas individuella behov, laglighetsfostran, hänvisning till ändamålsenliga tjänster eller fortsatt arbete med den unga och/eller familjen (figur 3).

Ankarteamets gemensamma uppgifter innefattar lokal och regional expertis t.ex. om ungdomar med oroväckande beteende och samarbete med andra teammedlemmar och intressentgrupper. Varje expert i ankarteamet ansvarar för sin egen kompetens och för att de övriga experterna i teamet är förtrogna med hans eller hennes roll i verksamheten.

Den viktigaste lagen som styr **polisens uppgifter** i ankarteamet är polislagen. Till polisens uppgifter hör att föra samtal med ungdomarna och eventuellt, om detta har överenskommits på lokalt eller regionalt plan, att göra förundersökningar av brott som begåtts av unga som omfattas av ankarverksamheten samt andra lagstadgade polisiära uppgifter. Ankarpolisens uppgifter är huvudsakligen fokuserade på att förebygga brott.

Uppgifterna för representanten för socialväsendet bygger på lagstiftningen om socialvård. Den som representerar socialväsendet i ankarteamet ansvarar för bedömningar av servicebehov enligt socialvårdslagen och barnskyddslagen och hänvisning till tjänster. Alternativt ska han eller hon bistå i dessa uppgifter enligt lokala avtal. Till experternas uppgifter hör också att vara förtrogen med tjänsterna inom socialväsendet. Ankarteamet kan också överföra bedömningarna av servicebehovet på socialväsendet enligt lokal praxis.

Experten inom socialväsendet ansvarar också för socialarbetet inom brottspåföljdsområdet i fråga om de ungdomar som deltar i ankarverksamheten.

Hälso- och sjukvårdsexperternas uppgifter grundar sig på lagstiftningen om hälso- och sjukvård. Inom ankarteamet ansvarar de för bedömningarna av de ungas hälsotillstånd och hälsobeteende. I hälso- och sjukvårdsexperternas kompetensområde ingår också att de ska vara förtrogna med hälso- och sjukvårdstjänsterna. Vidare ska de dels identifiera och minska allmänna, hälsorelaterade faktorer som ökar risken för brott och radikaliseringsomständigheter som leder till våldsbejakande extremism, dels stärka skyddande faktorer och identifiera eventuella riskfaktorer.

Ungdomsarbetsarnas uppgifter bygger på ungdomslagen. Till deras uppgifter i ankarteamet hör att hjälpa den unga att göra annorlunda val bl.a. när det gäller brottsligt beteende och hjälpa honom eller henne att etablera sig i samhället. Ungdomsarbetaren kan stöda den ungas självförtroende och känsla av att vara värdefull och bli accepterad som den han eller hon är, stärka den ungas positiva attityd till skolan och styra honom eller henne till meningsfulla fritidsaktiviteter. Alla dessa uppgifter hjälper den unga att frångå brottsligt beteende.

3.1.1 Val av ankare experter och experternas kompetens

Experterna i ankarteamet utses av de organisationer som deltar i verksamheten och av ett chefteam. Ankarteamet sammanställs med betoning på experternas sakkunskap inom respektive område, kompetens och erfarenhet av arbete med ungdomar och familjer och/eller förebyggande av radikaliseringsomständigheter som leder till våldsbejakande extremism. Dessutom ska den sökande ha dels intresse för och motivation till förebyggande verksamhet, dels de färdigheter som krävs för multiprofessionellt samarbete och samarbete överlag.

Multiprofessionellt samarbete i syfte att främja de ungas välbefinnande kräver framför allt att experterna klarar av att bedöma den ungas och familjens helhetssituation och samarbeta med dem. Experterna ska också kunna diskutera svåra frågor på ett respektfullt sätt utan att beskylla den unga. Det är viktigt att de kan identifiera skyddande och positiva omständigheter i den ungas liv. Att hänvisa de unga till tjänster och erbjuda dem stödformer på individuellt plan kräver ett multiprofessionellt samarbete och informationsutbyte, och här är det av central betydelse att experterna är förtrogen med den nationella styrningen och lagstiftningen.

Cheferna inom ankarverksamheten utses av de bakgrundsorganisationer som medverkar i ankarverksamheten. Cheferna utses på basis av deras kompetens, motivation och färdigheter att leda ett multiprofessionellt team. Ingen blir chef inom ankarteamet direkt utifrån en viss tjänsteställning, eftersom ankarverksamheten kräver ett tätt, multiprofessionellt samarbete även på chefsnivå.

3.1.2 Introduktion, mentorskap och arbetshandledning

Introduktion och mentorskap. Med tanke på ankarverksamhetens kontinuitet och experternas arbetshälsa är det viktigt att ordna introduktion för nya experter och chefer i ankarteamet. Introduktionen är viktig också för säkerställandet av ankarverksamhetens kvalitet. Ett introduktionsprogram (bilaga 4) ska utarbetas inom varje ankarteam, och det ska tydligt slås fast vem som ansvarar för genomförandet av programmet. Det kan vara t.ex. gruppleddaren/teamledaren. Dessutom stöds lärande i arbetet, t.ex. genom arbete i arbetspar. Hela teamet och alla chefer engagerar sig i introduktionen av en ny expert och inkluderar honom eller henne i gruppens verksamhet, och varje expert berättar om sin egen roll och sin organisation. Varje expert i ankarteamet ansvarar för sin del för att de övriga medlemmarna i teamet handleds och introduceras i verksamheten och tillvägagångssätten inom expertens egen bransch. Insikten i de övriga medlemmarnas bransch och verksamhet stöder och stärker samarbetet inom teamet.

I introduktionen av chefer är det viktigt att man beaktar de särdrag som ledningen av ett multiprofessionellt team är förknippad med och stärker chefernas kompetens. Ankarteamets möten fungerar som stöd för introduktionen av chefer i ankarverksamheten.

Mentorskap innebär att dold kunskap överförs från en mer erfaren expert i ankarteamet till en mindre erfaren expert. Mentorn stöder och handleder den mindre erfarna personen genom växelverkan på tu man hand. Mentorskap är ett sätt att säkerställa att erfarenhetsbaserad kunskap överförs också till de nya experterna i ankarteamet.

Arbetshandledning. Genom arbetshandledning kan man stöda möjligheterna för experterna i ankarteamet att erbjuda ungdomarna högklassiga tjänster. Med arbetshandledning avses att experterna i ankarteamet i sin tur erbjuder regelbunden handledning och stöd av en expert för att kunna utvärdera sitt eget arbete, specificera eventuella arbetsproblem och planera nödvändiga åtgärder. Arbetet inom ankarverksamheten innefattar att observera, diskutera och ingripa i svåra situationer, vilket kan vara psykiskt tungt för experterna. Ankarverksamheten bygger på medarbetarnas kommunikationsfärdigheter, personlighet och yrkeskompetens. Det är därför viktigt att värna om deras möjligheter att erbjuda objektiv och hänsynsfull service.

Ankarexperternas möjligheter att få arbetshandledning säkerställs, eftersom det på så sätt också är möjligt att stärka deras färdigheter för teamarbete och förmåga att orka och engagera sig i arbetet. Ankarteamet deltar i arbetshandledningen, och behovet av arbetshandledning bedöms i förhållande till antalet klienter och det behov som experterna upplever att de har.

3.1.3 Fortbildning

För att ankarverksamheten ska kunna genomföras på ett högklassigt sätt gäller det att se till att experterna i ankarteamet har tillräcklig kompetens och fortbildning. Alla experter ska också själva se till att de upprätthåller en tillräcklig kompetens för verksamheten. Chefsteamet bedömer fortbildningsbehoven i samarbete med aktörerna. Arbetsgivaren bär ansvaret för att möjliggöra och finansiera fortbildningen.

Fortbildning behövs inom flera områden för att stärka och uppdatera experternas kompetens. Experterna i ankarteamet ska erbjudas regelbunden utbildning över yrkesgränserna, eftersom det ökar aktörernas förståelse för de andra medverkande aktörernas verksamhet och mål samtidigt som det multiprofessionella samarbetet stärks. Multiprofessionell verksamhet bygger på att aktörerna är förtrogna med huvudprinciperna för lagstiftningen om och styrningen av de andra medverkande experternas områden, vilket bidrar till att säkerställa att information utbyts i rätt tid och med korrekt innehåll. Vidare är det viktigt att stärka ankarexperternas kompetens i förhållande till ankarverksamhetens kärnuppgifter och stärkandet av teamarbetsförmågan. Det är dock viktigt att beakta att experterna i ankarteamet också ska ha möjlighet att utföra grundläggande arbete och fortbilda sig inom det egna området, för att undvika att experterna marginaliseras från sin egen yrkeskår²⁷. Dessutom ordnar ankarteamen egna utvecklings- och utbildningsdagar för att utveckla den lokala verksamheten och upprätthålla en god teamanda.

3.1.4 Samarbetets strukturer

Ankarverksamheten innefattar gemensamt överenskomna och bestående strukturer för multiprofessionellt samarbete. Detta samarbete bygger på följande enhetliga principer: den ungas delaktighet, individualitet och helhetssituation, multiprofessionalitet samt främjande av den ungas välbefinnande och förebyggande av brott. I ankarverksamheten baserar sig multiprofessionaliteten på gemensamma mål, ömsesidig respekt och gemensamt överenskomna arbetssätt (se underkapitel 1.3). Strukturerna för det multiprofessionella samarbetet inom ankarverksamheten bygger på överenskommelse.

Gemensamma arbetslokaler. Samarbetet och informationsutbytet främjas av att ankarteamet arbetar i samma byggnad, antingen i ett gemensamt arbetsrum eller så att experternas rum ligger nära varandra^{27,29,53}; interprofessional collaboration (IPC). Ett separat rum har reserverats för träffarna med de unga och deras familjer. Arbetsrummen kan finnas på polisinsrättningen, i kommunens lokaler eller t.ex. på ett familjecenter.

Regelbundna möten. Ankarteamen håller regelbundna möten både inom teamet och med cheferna. Gruppledaren/teamledaren för ankarteamet ansvarar för organiseringen och ledningen av de regelbundna mötena. Under mötena diskuterar man potentiella klienter, väljer ut klienter och kommer överens om vilka experter i ankarteamet som ska

träffa den unga för första gången. Därtill diskuterar man olika aktuella frågor inom teamet. Mötena dokumenteras i en promemoria som delas ut till alla i teamet och cheferna, så att alla hålls informerade om aktuella frågor och beslut som fattats inom teamet. Cheferna deltar regelbundet i möten. På så sätt stärks informationsutbytet mellan cheferna och teamet, och cheferna hålls uppdaterade om teamets verksamhet.

Informationssystem. Alla experter inom ankarteamet har användarrättigheter till de informationssystem som är centrala med tanke på verksamheten. Alla experter i teamet bör också kunna föra in statistikuppgifter på en gemensam plattform.

Enhetlig klädsel. När ankarteamet arbetar ute på fältet (t.ex. på olika evenemang) bär alla enhetliga klädesplagg, t.ex. en väst som visar personens yrkestillhörighet. Det gör det lättare för de unga att identifiera teamet bland andra aktörer. En enhetlig klädsel bidrar dessutom till större jämlikhet mellan medlemmarna i teamet och stärker också teamandan. Chefen ansvarar för anskaffningen av kläderna.

3.2 Samarbetspartnernas expertis inom ankarverksamheten

3.2.1 Samarbetspartner stöder den unga i ankarverksamheten

I ankarverksamheten utnyttjas också olika samarbetspartners expertis i arbetet med att stöda den unga. Med samarbetspartner avses sådana aktörer som är betydelsefulla i den ungas liv och som kan hjälpa och stöda honom eller henne. Huruvida samarbetspartner ska anlitas bestäms från fall till fall i samråd med den unga.

Inom ankarteamet kommer man överens om vem av ankarteamets experter som ska kontakta en eventuell samarbetspartner. Experterna i ankarteamet kommer överens med samarbetspartnerna om gemensamma tillvägagångssätt för att kontakttagandet och informationsutbytet ska löpa så smidigt som möjligt. Samarbetet innefattar konsultering och informationsutbyte, men intressentgrupperna fungerar också som potentiella aktörer som experterna i ankarteamet kan hänvisa den unga till för fortsatt stöd. Ankarteamet värnar om relationerna till samarbetspartnerna för att säkerställa att det finns en kontakt till dem när detta behövs som stöd för den enskilda unga.

Aktörer inom den offentliga sektorn. Till aktörerna inom den offentliga sektorn hör skolorna, kristjänsterna, ungdomsväsendet, polisen och andra tjänster som gäller brottsärenden, social- och hälsovårdsväsende och diverse andra tjänster som kommunen och staden erbjuder (tabell 6).

Tabell 6. Exempel på samarbetspartner för ankarverksamheten inom den offentliga sektorn

Sektor	Aktörer, t.ex.
Kristjänster	barnhem/ungdomshem, mödrahem och skyddshem, kriscenter, stiftelser som verkar för missbrukarvård (päihdepalvelusäätiö)
Ungdomsväsendet	serviceställen för unga/ungdomsgårdar, specialungdomsarbete, uppsökande ungdomsarbete
Undervisningsväsendet	lärare, rektorer, skolkuratorer, specialskolor
Polisen	förebyggande verksamhet
Andra tjänster som gäller brottsärenden	brottspåföljdsmyndigheten, brottsofferjouren, kriminalvården, medling i brott- och tvistemål, rättshjälpsbyrå
Socialväsendet	barnskyddet, familjearbete/familjetjänster, socialarbete bland vuxna, tjänster för personer med funktionsnedsättning
Hälsösvårdsväsendet	skolhälsovårdare, skolläkare, egenläkare, familjerådgivningen, psykiatri, psykologer, missbrukarvård
Andra tjänster	brand- och räddningsväsendet
	förläggningar, sysselsättningstjänster, NTM-centralen

Skolor och läroanstalter. I synnerhet skolorna är viktiga samarbetspartner inom ankarverksamheten, och ankarteamen samarbetar tätt med dem. Lärarna och skolpersonalen når majoriteten av ungdomarna och har möjlighet att identifiera unga som behöver stöd, men också gemensamma elevvårdsfrågor. Läroanstalterna kan hänvisa de unga till nödvändiga tjänster och på så sätt främja deras välbefinnande. Medarbetarna inom elevvården kan vara i direkt kontakt med ankarteamet. Ankarverksamheten utgör en del av skolornas och läroanstalternas stödåtgärder och en resurs i elevvårdens verksamhet vid sidan av skolkuratorns och psykologens tjänster. Skolorna stöder de unga så att de kan etablera sig i samhället och har således också möjlighet att dels stärka sådana faktorer som skyddar mot radikaliserings som leder till våldsbejakande extremism, dels främja godkännandet av olikhet⁵⁵.

För lokala eller regionala ankarteamen kan man utse en representant från undervisningsväsendet som har tillräckligt kunnande om skolornas och läroanstalternas verksamhet och möjligheter i området. Undervisningsväsendets roll och uppgifter inom ankarverksamheten varierar dock beroende på den regionala situationen.

Församlingar, religiösa aktörer och samfund. Religiösa aktörer och samfund erbjuder personer i alla åldrar stödtjänster och samtalshjälp för olika krissituationer i livet. Man kan läsa om samfundens och församlingarnas verksamhet på deras webbplatser eller kontakta de lokala aktörerna för närmare information.

Verksamhetsmodeller. Olika verksamhetsmodeller och aktörer inom den offentliga sektorn och den tredje sektorn erbjuder stödtjänster i anslutning till bl.a. brott, radikaliseringsom som leder till våldsbejakande extremism samt våld i nära relationer och våld i hemmet. Vidare erbjuder verksamhetsmodellerna tjänster och stöd för unga som riskerar att falla utanför de övriga tjänsterna eller som behöver stöd för att hantera vardagen eller stöd i anslutning till utbildning och sysselsättning (tabell 7).

Övrig organisationsverksamhet. Det finns många organisationer som erbjuder tjänster, stöd och hjälp i olika livssituationer. Exempel på sådana aktörer är FRK, HelsinkiMissio-Agredi, Ehyt Ry, Mono, Pilari, NFG, Jussi-arbetet, Flickornas hus, Pojkarnas hus, Partnerskaps-hus, Asemanlapset ry, scoutverksamheten, idrottsföreningar och startverkstäder. Närmare information om de lokala organisationernas verksamhet får man genom att kontakta aktörerna i fråga.

Tabell 7. Potentiella samarbetspartner inom ankarverksamheten

Brottsofferjouren (RIKU)	
Syfte	Stöd och handledning för brottsoffer och deras anhöriga ^{56,57} .
Målgrupp	Brottsoffer, anhöriga, brottsvittnen ^{56,57} .
Orter	Verkar i hela landet: sju regionkontor och 29 serviceställen runt om i landet.
Metoder	Stöd och handledning som hjälper offret att klara sig igenom sina upplevelser och utöva sina rättigheter. Samhälleligt deltagande genom utlåtanden och ställningstaganden ⁵⁶
Riksomfattande styrning	Justitieministeriet.
Mer information	Brottsofferjouren.
Exit	
Syfte	Stöd för personer som vill frigöra sig från våldsbejakande extremistiskt tänkande och/eller agerande.
Målgrupp	Alla som har berörts av våldsbejakande extremism, som vill frigöra sig från en ytterlighetsrörelse eller som är oroliga över en anhörigs extremistiska tänkande eller agerande.
Orter	Verkar i hela landet: verksamhetsställen i Helsingfors och Uleåborg.
Metoder/tjänster	Opartiskt och konfidentiellt stöd. Verksamheten är frivillig och avgiftsfri. Erbjuder t.ex. samtalshjälp och hjälp med att uträtta praktiska ärenden.
Riksomfattande styrning	Inrikesministeriet.
Mer information	Vuolle Setlementti, Vuolle Radinet.

Marak	
Syfte	Enkel och snabb hjälp som erbjuds personer som upplevt eller lever under hot om våld i nära relationer eller våld i parrelationen.
Målgrupp	Personer som upplever eller lever under hot om våld i parrelationen.
Orter	Verkar i cirka 90 kommuner.
Metoder/tjänster	En multiprofessionell arbetsgrupp gör upp en skyddsplan för våldsoffren.
Riksomfattande styrning	Social- och hälsovårdsministeriet: Institutet för hälsa och välfärd.
Mer information	Institutet för hälsa och välfärd, MARAK – multiprofessionell riskbedömning; Minska våldet, Marak; Brottsbekämpning. MARAK.
Medling av brott- och tvistemål	
Syfte	Stöd och hjälp för medling och gottgörelse vid brott eller tvistemål.
Målgrupp	Parterna i ett brottmål och/eller tvistemål.
Orter	Verkar i hela landet: kommuner, organisationer eller föreningar som erbjuder tjänster.
Metoder/tjänster	Hjälp med behandling av brott eller tvistemål, medling och gottgörelse. Verksamheten är konfidentiell, opartisk, frivillig och avgiftsfri.
Riksomfattande styrning	Social- och hälsovårdsministeriet: Institutet för hälsa och välfärd.
Mer information	Social- och hälsovårdsministeriet: Institutet för hälsa och välfärd: medlingstjänster.
VAMOS	
Syfte	Riktat och individuellt stöd för ungdomar som riskerar att hamna utanför samhällets övriga tjänster ⁵⁸ .
Målgrupp	Huvudsakligen 16–29-åriga ungdomar.
Orter	Verkar på sju olika orter: Esbo, Helsingfors, Kuopio, Lahtis, Uleåborg, Åbo, Rovaniemi. ⁵⁹
Metoder/tjänster	Stöd för unga som försöker hitta en lämplig kanal till arbete, utbildning eller annan meningsfull verksamhet. Verksamheten innefattar bl.a. individuellt stöd, gruppverksamhet, karriärtjänster samt kamratstöds- och hobbygrupper. Verksamheten kan kontaktas av vem som helst med den ungas tillstånd. Verksamheten är avgiftsfri och kräver varken remiss eller diagnos. ⁵⁸
Riksomfattande styrning	Social- och hälsovårdsministeriet.
Mer information	Vamos: Helsingfors diakonissanstalt.
NAVIGATORN	
Syfte	Handledning, rådgivning och stöd i anslutning till hanteringen av vardagen, sociala färdigheter, utbildning och sysselsättning ^{60,61} .
Målgrupp	Unga under 30 år.
Orter	Verkar på cirka 50 orter.
Metoder/tjänster	Verksamheten innefattar enligt den ungas individuella behov tjänster inom t.ex. följande områden: uppsökande ungdomsarbete, TE-tjänster, studiehandledning, arbetsträning, informations- och rådgivningstjänster, socialservice, hälsovård, FPA, missbrukarvård, mentalvård. Verksamheten är avgiftsfri. ⁶¹
Riksomfattande styrning	Arbets- och näringsministeriet.
Mer information	Navigatorerna.

3.2.2 Samarbete inom den lokala och regionala verksamheten

Ankarverksamheten bedrivs på lokal och regional nivå i multiprofessionellt samarbete med olika samarbetspartner (tabell 8). Samarbetet med intressentgrupperna och samarbetspartnerna bygger på ömsesidig uppskattning, respekt och partnerskap. Det hör till alla experter i ankarteamet att samarbeta med andra aktörer.

Tabell 8. Samarbete med intressentgrupper och samarbetspartner främjas inom ankarverksamheten

Samarbete främjas på följande sätt:
• uppdaterade kontaktuppgifter som är lätta att hitta
• regelbunden kontakt med intressentgrupperna och samarbetspartnerna
• ankarkaffeträffar 1 gång/månad
• synlighet i sociala medier
• information till allmänheten: t.ex. en artikel i den lokala tidningen
• besök i skolor och hos samarbetspartner
• berätta om verksamheten inom den egna organisationen

Ankarverksamheten är en känd och identifierad aktör inom främjandet av de ungas välbefinnande. Verksamheten synliggörs vid evenemang för ungdomar, i sociala medier och i skolorna. Det är viktigt att de unga och familjerna känner till tjänsten och dess verksamhetsprinciper. Detta sänker tröskeln för unga att söka sig till tjänsten samtidigt som det också minskar stigmatiseringen av klienterna. Kontaktuppgifterna till experterna i ankarteamet är uppdaterade, nationellt sett enhetliga och lätta att hitta både för de unga och för samarbetspartnerna (tabell 8).

Samarbetet med intressentgrupperna kan främjas genom att man är i kontakt med dem regelbundet. Ankarkaffeträffarna är en bra möjlighet att göra ankarverksamheten mer känd. Syftet med kaffeträffarna är att sammanföra alla som arbetar med ungdomarna och ankarverksamhetens intressentgrupper och att hjälpa dem bli bekanta med varandra, detta för att förbättra informationsutbytet och underlätta samarbetet. Under ankarkaffeträffarna sker ett naturligt ömsesidigt informationsutbyte. Parterna diskuterar aktuella teman kring brott som begås av unga, användning av rusmedel, välbefinnande samt radikaliserings som leder till våldsbejakande extremism. Kaffeträffarna ger således också intressentgrupperna och samarbetspartnerna möjlighet att förmedla information om sin verksamhet och sina observationer till de övriga aktörerna.

Ankarverksamheten marknadsförs med hjälp av material som publiceras på ankarverksamhetens webbplats. Verksamhetens synlighet i sociala medier och i den ungas vardag gör den också mer känd. Ankarverksamheten marknadsförs genom information till den breda allmänheten. Man kan t.ex. samarbeta med den lokala tidningen och dela ut broschyrer om ankarverksamheten i skolorna och till samarbetspartnerna (bilagorna 5–7) eller utnyttja material som fås från webbplatsen för ankarverksamheten. När ankarverksamheten synliggörs i samband med skolbesök och olika evenemang blir den också mer bekant för ungdomarna, och då blir tröskeln till att kontakta verksamheten lägre. Synligheten minskar också risken för att de som deltar i verksamheten ska stigmatiseras t.ex. som våldsamt radikaliserade ungdomar.

Samarbetet stärks av att utomstående känner till verksamheten. Detta kan man främja t.ex. genom att besöka skolor och samarbetspartner och genom att bjuda in aktörer att göra sig förtrogna med ankarverksamheten. Därtill är det viktigt att se till att också medarbetarna inom den egna organisationen känner till vad ankarverksamheten går ut på. Informationen om ankarverksamheten stärker samarbetet och sänker tröskeln för ungdomar att kontakta verksamheten.

Genom att nätverka med experter i andra ankarteam kan man utbyta god praxis samt information om sådana metoder som inte har fungerat. På så sätt kan man undvika att samma misstag upprepas flera gånger och sprida sådana arbetssätt inom ankarverksamheten som utifrån erfarenhet och praxis har konstaterats vara effektiva.

3.3 Multiprofessionellt informationsutbyte

3.3.1 Informationsutbyte inom ankarverksamheten

Med informationsutbyte avses att klientuppgifter överläts från en expert till en annan. Uppgifterna om den unga omfattas av integritetsskyddet, och utbytet av uppgifter innebär således en inskränkning av integritetsskyddet. Den unga kan emellertid ge sitt samtycke till informationsutbytet. Om den ungas samtycke saknas får experten utbyta information endast om han eller hon har sådan befogenhet enligt lag (se kapitel 3.3.2). I ankarverksamheten ställs informationsutbytet omfattning i förhållande till åtgärderna och bedömningen av hur den unga bäst kan stödjas samt vilken aktör som ansvarar för det fortsatta arbetet med den unga. Informationsutbytet innefattar omsorgsfull behandling av uppgifter i enlighet med föreskrifterna och anvisningarna inom varje förvaltningsområde. Vid behandlingen och skyddet av uppgifterna använder experterna sådana datorer, program och krypteringslösningar som godkänts av organisationen. De som behandlar uppgifterna ser till att inga uppgifter överlämnas till utomstående.^{xiii} (tabell 9).

^{xiii} Statsrådets förordning om informationssäkerheten inom statsförvaltningen 681/2010.

Tabell 9. Utbyte av information

Vid utbyte av information ska följande beaktas:
• uppgifternas art (t.ex. patientuppgifter – patientlagen)
• utlämnande av uppgifter (t.ex. rätten att lämna ut uppgifter)
• mottagning av uppgifter (t.ex. mottagarens rätt att behandla uppgifterna)
• uppgifternas kontext, dvs. sammanhang (t.ex. ett visst brott, hot, barnskyddsfall)
• användningsändamålet (t.ex. förebyggande av brott, bedömning av servicebehov)
• omdömesfråga (kan t.ex. integritetsskyddet begränsas i förhållande till målet)
• uppgiftsbehandlings omfattning (t.ex. utlämnande av uppgifter i begränsad omfattning)
• behandlingen (t.ex. var uppgifterna registreras, dataskydd)

3.3.2 Rättigheter och skyldigheter i anslutning till informationsutbyte

Inom ankarverksamheten är informationsutbyte en central metod för att främja de ungas välbefinnande och förebygga brott. Informationsutbytet gör det möjligt att skapa en helhetsbild av den ungas situation och identifiera omständigheter som utifrån endast en yrkesgrupps information skulle förbli obeaktade. Informationsutbytet inom ankarteamet styrs av respekten för den ungas självbestämmanderätt, den ungas intresse och experternas tystnadsplikt, och det bygger på den lagstiftning som styr utlämnandet av uppgifter om unga och experternas verksamhet (tabell 10) samt på yrkesetiken för varje yrkesgrupp.

Den unga ombeds ge sitt samtycke till informationsutbyte inom ankarteamet (se underkapitel 2.3.2). Efter det kan experterna utbyta uppgifter om den unga i sådana fall där den ungas intresse så kräver och i den omfattning som är förenligt med den ungas intresse. Experterna överläter till teamet sådana uppgifter som de bedömer vara nödvändiga för utredningen av den ungas situation.

Om orsaken till träffen är ett ärende som enligt lagstiftningen kan behandlas utan den ungas samtycke, kan experterna utbyta information i den mån lagstiftningen om det ärende som behandlas tillåter detta. Den ungas samtycke krävs inte för informationsutbyte t.ex. i samband med en barnskyddsanmälan eller, under vissa förutsättningar, en våldsriskbedömning.

Tabell 10. Lagstiftning som gäller utlämnande av uppgifter och rätt att få uppgifter inom ankarverksamheten

Sektor	Beskrivning	Lag
Alla	Myndigheterna har tystnadsplikt i ärenden som gäller en enskild ung person. Sekreteressbelagd information är bl.a. polisanmälningar och utredningar om förebyggande av brott, klientuppgifter inom socialvården, hälsouppgifter om patienter och uppgifter om unga som omfattas av uppsökande ungdomsarbete.	1 kap. 1 §, 5 kap. 20 §, 6 kap. 23–24 § i offentlighetslagen (621/1999) 3 kap. 14–15 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000) 3 kap. 17 § i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) 7 kap. 1 § i polislagen (872/2011) 3 kap. 12 § i ungdomslagen (1285/2016)
Alla	Trots sekretessbestämmelserna gäller ändå skyldigheten att anmäla barnskyddsbehov till den som ansvarar för socialvården eller vissa misstänkta brott till polisen.	5 kap. 25 § i barnskyddslagen (417/2007) 15 kap. 10 § i strafflagen (29/1889)
Polisväsendet	Polisen har rätt att få sådana sekretessbelagda uppgifter av myndigheter och sammanslutningar som är nödvändiga för att polisen ska kunna utföra sitt arbete, såvida inte uppgifterna är förknippade med ett uttryckligt förbud mot att de överläts som bevis eller till polisen. Tystnadsplikten förhindrar inte utlämnande av information till myndigheter/offentliga samfund, om informationen behövs för att dessa ska kunna utföra en i lag föreskriven uppgift.	4 kap. 2–3 §, 7 kap. 1–2 § i polislagen (872/2011)
Socialväsendet	Den som ordnar socialvård har rätt att lämna ut uppgifter till en myndighet med klientens samtycke eller om det är förenligt med barnets intresse eller om ärendet är förknippat med ett allvarligt brott eller en våldsriskbedömning. Andra myndigheter är skyldiga att trots sekretessbestämmelserna lämna ut väsentliga uppgifter om en klientrelation inom socialvården, när detta är nödvändigt på grund av en i lag föreskriven uppgift.	3 kap. 16–19 § och 4 kap. 20 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000)
Ungdomsväsendet	Ungdomsväsendet kan lämna ut uppgifter endast med den ungas/föräldrarnas samtycke, såvida det inte är fråga om en våldsriskbedömning eller förhindrande av en hotande gärning.	3 kap. 11–12 § och 6 kap. 28 § i ungdomslagen (1285/2016)
Hälsovårdsväsendet	Hälsovårdsväsendet kan delta i informationsutbyte om det baserar sig på den ungas samtycke, om det är fråga om en våldsriskbedömning eller om rätten till informationsutbyte grundar sig på en uttrycklig bestämmelse i lag.	4 kap. 13 § i lagen om patientens ställning och rättigheter (784/1992)

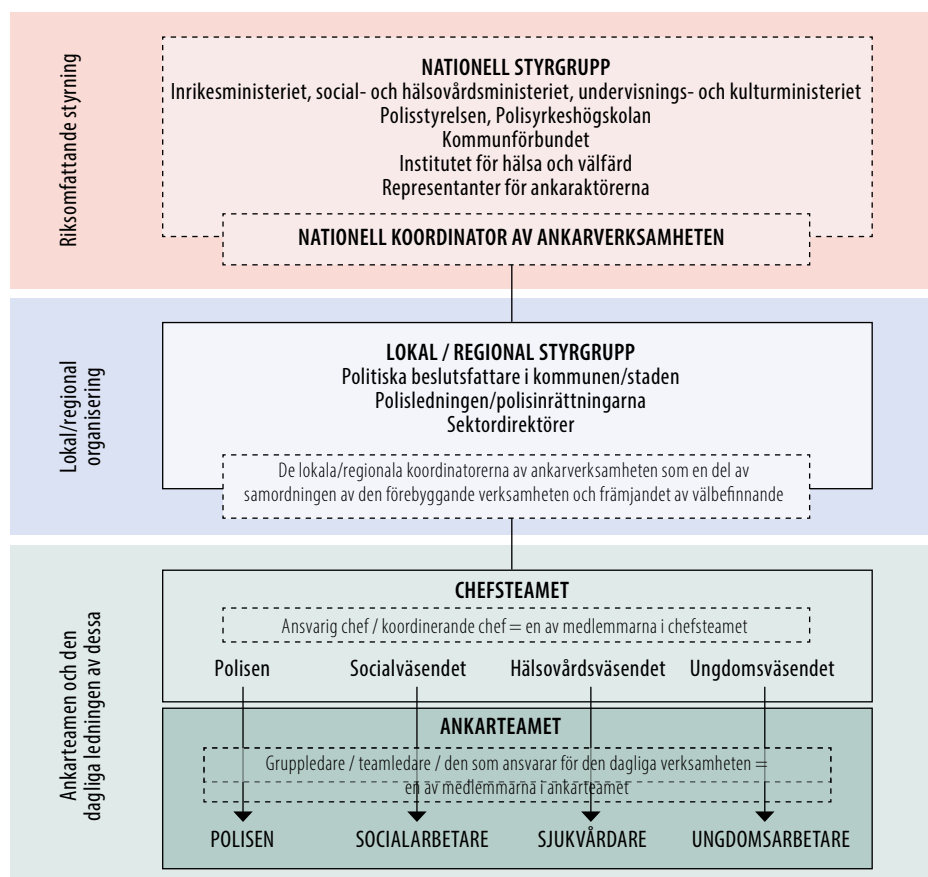
Del II

ORGANISERING, INLEDNING OCH UTVECKLING AV ANKARVERKSAMHETEN

4 Ankarverksamheten organisation

Ankarverksamheten sker på tre nivåer. På riksomfattande nivå samordnas ankarverksamheten av en nationell styrgrupp i samarbete med verksamhetskoordinatören. På lokal och regional nivå ansvarar en lokal eller regional styrgrupp för riktlinjerna och verksamhetsföresättningar för ankarverksamheten. På verksamhetsnivå ansvarar ett chefsteam för ledningen av ankarverksamheten. Ankarteamet består av experter som representerar polisen, socialväsendet, hälsovårdsväsendet och ungdomsväsendet. På alla nivåer av ankarverksamheten bedömer, utvecklar och följer man upp verksamheten i samarbete med olika aktörer (figur 4).

Figur 4. Strukturerna för ledningen och styrningen av ankarverksamheten^{62,63}

4.1 Den nationella samordningen av ankarverksamheten

4.1.1 Nationell styrgrupp

Ankarverksamheten styrs på nationell nivå^{62,64}. Styrgruppen består av representanter för inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, undervisnings- och kulturministeriet samt Polisstyrelsen, Kommunförbundet, Institutet för hälsa och välfärd, Polisyrkeshögskolan och experterna i ankarteamet. Styrgruppens centrala uppgift är att samordna ankarverksamheten. Styrgruppen har som mål att följa verksamhetens enhetlighet, tillgänglighet, kvalitet och genomslag på lokal och regional nivå samt att ingripa i eventuella missförhållanden. Styrgruppen stöder genomförandet av ankarverksamheten genom att delta i beredningen av lagstiftningen och styra verksamheten. Dessutom ordnar styrgruppen varje år utbildningar och tar initiativ till att utveckla ankarverksamheten. Den nationella styrgruppen deltar i internationellt samarbete och ansvarar för att internationell god praxis sprids i Finland.

4.1.2 Nationell koordinator

Den nationella koordinatören av ankarverksamheten arbetar i den nationella styrgruppens regi. Koordinatören har till uppgift att utveckla ankarverksamheten på nationell nivå i samarbete med den nationella styrgruppen och de lokala ankaraktörerna. Koordinatören ska utvärdera och följa upp ankarverksamheten på nationell nivå och bidra till att stärka kompetensen hos de experter och chefer som deltar i verksamheten. Vidare ansvarar koordinatören för den nationella och internationella kommunikationen om ankarverksamheten (tabell 11).

Tabell 11. Den nationella koordinatören av ankarverksamheten har följande uppgifter

Utveckling
<ul style="list-style-type: none"> • skapa möjligheter att förenhetliga den nationella verksamheten: verksamhetens jämlika natur och kvalitet
<ul style="list-style-type: none"> • samordna verksamheten på riksomfattande nivå
<ul style="list-style-type: none"> • stöda den lokala/regionala verksamheten, t.ex. inledningsfasen
<ul style="list-style-type: none"> • arbeta som expert t.ex. när det gäller informationsutbyte, förebyggande av radikaliserings som leder till våldsbejakande extremism, samarbetspartner
<ul style="list-style-type: none"> • samordna och sprida information om god praxis på nationell och internationell nivå
<ul style="list-style-type: none"> • samordna årliga projekt, t.ex. sprida medvetenheten om ankarverksamheten
<ul style="list-style-type: none"> • ansvara för andra expertuppgifter
Uppföljning och utvärdering
<ul style="list-style-type: none"> • utvärdera och utveckla ankarverksamheten utifrån en enkät som genomförs vartannat år (bland ankaraktörerna och deras chefer)
<ul style="list-style-type: none"> • sammanställa ett årligt sammandrag av statistiken över ankarverksamheten och en utvärdering av verksamheten
<ul style="list-style-type: none"> • följa verksamhetsberättelserna om ankarverksamheten
<ul style="list-style-type: none"> • rapportera om den nationella ankarverksamhetens tillstånd (ministerierna, polisstyrelsen, landskapen och kommunerna, ankaraktörerna)
Utbildning
<ul style="list-style-type: none"> • förmedla forsknings- och evidensbaserad information i en lättfattlig form som kan tillämpas i den praktiska verksamheten
<ul style="list-style-type: none"> • organisera ett nationellt seminarium (1/år) och delta i lokala och regionala ankarseminarier
<ul style="list-style-type: none"> • planera tillägsutbildning för ankaraktörerna, bl.a. webbkurser: lagstiftning och informationsutbyte, multiprofessionellt samarbete, ledning av ett multiprofessionellt team – multiprofessionellt samarbete på chefsnivå, multiprofessionellt samarbete för förebyggande av radikaliserings som leder till våldsbejakande extremism
Information
<ul style="list-style-type: none"> • förmedla information mellan ankaraktörerna och ministerierna
<ul style="list-style-type: none"> • förmedla information om ankarverksamheten bl.a. till befolkningen och eventuella nationella och internationella samarbetspartner
<ul style="list-style-type: none"> • administrera och uppdatera webbplatsen för ankarverksamheten, som används som verktyg för information, utveckling, utbildning och uppföljning

4.2 Den lokala och regionala verksamheten

4.2.1 Styrgrupp för ankarteamen

Ankarteamet möter de lokala och regionala behoven när det gäller att främja de ungas välbefinnande och förebygga brott. De regionala ankarteamen styrs av en lokal eller regional styrgrupp som utsetts för dem (tabell 12). Styrgruppen ska säkerställa att främjandet av de ungas välbefinnande och förebyggandet av brott har prioriterats på alla verksamhetsområden och beaktats även i de sektorspecifika verksamhetsplanerna. Styrgruppen säkerställer genom sin verksamhet de olika sektorernas engagemang i och verksamhetsförutsättningarna för ankarverksamheten. Gruppen utvärderar och följer ankarverksamhetens utfall och bidrar till att utveckla verksamheten i samarbete med chefs- och ankarteamet. Styrgruppen sammanträder 2–4 gånger per år och utöver det vid behov beroende på ankarverksamhetens läge i området.

Tabell 12. Den lokala eller regionala styrgruppen och expertisen inom denna

Styrgruppens medlemmar:
<ul style="list-style-type: none"> • chefsteamet, dvs. cheferna till experterna i ankarteamet samt deras chefer • representanter från kommunens eller stadens social- och hälsovårdsväsende, ungdomsväsende och undervisningsväsende samt polisen
Experterna i styrgruppen:
<ul style="list-style-type: none"> • ansvarar för de lokala eller regionala riktlinjerna och tyngdpunkterna i verksamheten • tryggar verksamhetsförutsättningarna i den föränderliga omvärlden • följer och utvärderar verksamheten • godkänner verksamhetsplanen och verksamhetsberättelsen • deltar i utvecklingen av verksamheten i samarbete med de övriga aktörerna

4.2.2 Ankarkoordinatorer

För varje lokalt eller regionalt ankarteam utses en koordinator. Koordinatorerna bidrar till att samordna den förebyggande verksamheten och främja välbefinnandet. Koordinatorerna ska ordna förebyggande verksamhet och tjänster som främjar välbefinnandet i området och på så sätt undvika eventuella överlappningar. Detta innefattar att samordna projekt i anslutning till förebyggande verksamhet. Vidare ska koordinatören säkerställa att de förebyggande tjänsterna är enhetliga och att alla ungdomar i området har tillgång till dem på lika grunder. Koordinatören samarbetar med andra aktörer som arbetar med att främja välbefinnandet och förebygga brott och andra koordinatörer.

4.3 Ankarteamets ledning

4.3.1 Chefsteamet och den koordinerande chefen

Ankarverksamheten har ett chefsteam som består av cheferna inom ankarexperternas eget substansområde (tabell 13). Chefsteamet leder ankarteamet och ansvarar för riktlinjerna för den praktiska verksamheten. Chefsteamet ska trygga verksamhetsförutsättningarna för ankarverksamheten. Det ansvarar för uppföljningen, utvärderingen och utvecklingen av verksamheten i samarbete med ankarteamet. Chefsteamet hjälper till att hitta en lösning på olika utmaningar i vardagen.

Tabell 13. Chefernas expertis i ankarverksamheten

Säkerställa verksamhetsförutsättningarna:
• ansvara för att det finns tillräckliga resurser i ankarverksamheten för att genomföra en högklassig verksamhet
• ansvara för planeringen av och riktlinjerna för verksamheten
• ansvara för den ekonomiska planeringen och uppföljningen av ekonomin för verksamheten
• ansvara för utarbetandet av rapporter och verksamhetsberättelsen i samarbete med det övriga chefsteamet och ankarteamet.
Stöda samarbetet:
• stöda genomförandet av den praktiska verksamheten
• förmedla information till bakgrundsorganisationen
• hålla kontakt till andra deltagande organisationer och vara uppdaterad om teamets verksamhet
• förmedla god praxis, positiva erfarenheter och information om sina egna intressentgrupper till chefsteamet
• chefsteamet sammanträder regelbundet minst 2–4 gånger per år samt vid behov
Personaladministration/personalledning:
• ansvara för personaladministrationen och genomförandet av introduktioner
• möjliggöra samarbete t.ex. genom att beakta arbetsskiftsplaneringen
• ansvara för upprätthållandet av experternas expertis
• ansvara för arbetshälsan inom ankarteamet
• föra resultat- och utvecklingssamtal med en medlem i ankarteamet som arbetar inom samma bransch
Utveckling av verksamheten
• delta i utvecklingen av verksamheten i samarbete med chefsteamet och ankarteamet
• visa engagemang i och motivation till verksamheten: bl.a. delta i överenskomna möten, intressera sig för verksamheten och dess utveckling

Ankarverksamheten gynnas i praktiken av att chefen är lättillgänglig och förtrogen med regionens särdrag. Cheferna inom ankarverksamheten säkerställer verksamhetsförutsättningarna, stöder genomförandet av samarbetet och verksamheten, ansvarar för personaladministrationen och deltar i utvecklingen av verksamheten. Cheferna samarbetar med den lokala eller regionala styrgruppen.

För chefsteamet har utsetts en ledare, och han eller hon är en av medlemmarna i chefsteamet (tabell 14). Denna ledare, dvs. samordnande chef, har i uppgift att förtydliga den multiprofessionella ledningsstrukturen och stärka informationsflödet och ansvarsfördelningen. Ledaren ska dessutom trygga chefsteamets verksamhet och det multiprofessionella samarbetet mellan cheferna inom ankarverksamheten. Vidare ansvarar han eller hon för informationsflödet särskilt mellan cheferna och ankarteamet och för att informationsbehoven uppfylls.

Tabell 14. Den samordnande chefens expertis

Den samordnande chefens uppgifter:
• leda chefsteamet
• ansvara för chefsverksamheten och samarbetet mellan cheferna
• sörja för informationsflödet särskilt mellan cheferna och teamet
• ansvara för samordningen av ekonomin för verksamheten
• ansvara för rapporteringen om verksamheten till styrgruppen (och de kommuner som deltar i verksamheten)
• den interna och externa informationen om den lokala eller regionala ankarverksamheten

4.3.2 Gruppledaren, dvs. chefen för den dagliga verksamheten

Ankarteamet har en chef som ansvarar för den dagliga verksamheten, dvs. en grupp- eller teamledare. Teamledaren utses bland experterna inom ankarteamet. Verksamhetens smidighet främjas av att teamledaren är fullvärdigt närvarande och tillgänglig i ankarteamets vardag. Till teamledarens uppgifter hör att ansvara för den dagliga verksamheten, stöda samarbetet och informationsutbytet samt ansvara för personalledningen och verksamhetsutvecklingen. Teamledaren ansvarar för egen del för utvecklandet av en multiprofessionell arbetskultur och för ingripanden även i svåra frågor (tabell 15).

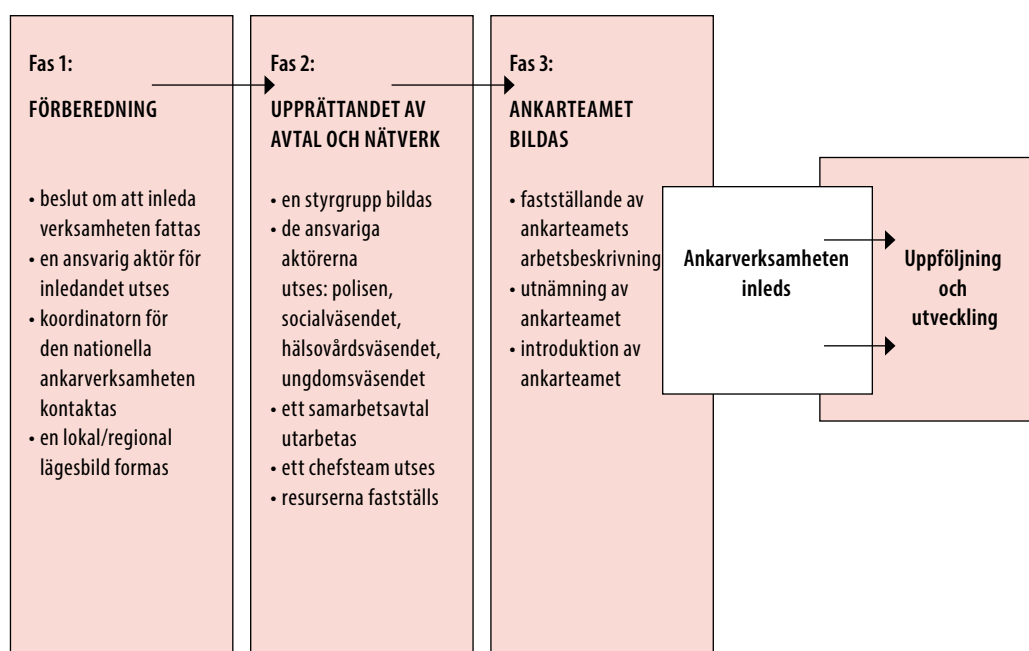
Tabell 15. Expertisen hos den chef som ansvarar för den dagliga verksamheten (gruppledaren/teamledaren)

Den dagliga ledningen:
<ul style="list-style-type: none"> • ansvarar för den dagliga samordningen, organiseringen och ansvarsfördelningen i anslutning till verksamheten • säkerställer att verksamheten är inriktad på ankaret och dess mål
Personalledningen
<ul style="list-style-type: none"> • ansvarar för personaladministrationen i den dagliga verksamheten • stöder teamet när det gäller att upprätthålla yrkesskickligheten och arbetshälsan • ansvarar för egen del för introduktionen av nya experter
Stödet för verksamheten, samarbetet och informationsutbytet:
<ul style="list-style-type: none"> • ansvarar för genomförandet av regelbundna teammöten • verkar som kontaktperson till chefsteamet • säkerställer informationsflödet inom ankarteamet och mellan cheferna • rapporterar om verksamheten till chefsteamet och till andra överenskomna aktörer • bidrar till att främja samarbetet mellan socialväsendet, hälsovårdsväsendet och ungdomsväsendet samt polisen.
Utvecklingen av verksamheten:
<ul style="list-style-type: none"> • utvecklar ankarverksamheten i samarbete med ankarteamet och cheferna.

5 Inledning av verksamheten

På riksomfattande nivå är målet att ankarverksamheten ska verka inom alla områden och i alla landskap^{65,66}. På så sätt strävar man efter att säkerställa att alla unga är i jämlik ställning i förhållande till ankartjänsterna. Ankarverksamheten bygger på gemensamma nationella verksamhetsprinciper men anpassas efter lokala och regionala behov och särdrag. Planeringen och organiseringen av ankarverksamheten initieras av ett lokalt eller regionalt beslut att inleda ett multiprofessionellt samarbete för att säkerställa ett tidigt ingripande, främja välbefinnandet och förebygga brott bland unga (figur 5). För att ankarverksamhet ska kunna inledas förutsätts att verksamheten förbereds, samarbetsavtal utarbetas och nätverk skapas samt att ett ankarteam bildas och dess verksamhetsförutsättningar säkerställs.

Figur 5. Inledning av ankarverksamhet på lokal eller regional nivå

5.1 Ankarverksamheten förbereds

I den första inledande fasen, dvs. förberedningsfasen (figur 5), bestäms vem som ska ansvara för organiseringen av verksamheten. Det kan handla om en representant för polisen, socialväsendet, ungdomsväsendet eller hälsovårdsväsendet. Den person som ansvarar för inledningen kontakter den nationella koordinatoren av ankarverksamheten. Koordinatoren hjälper till med att inleda den lokala eller regionala verksamheten och ser till att den regionala ankarverksamheten och de kommande experterna och cheferna i ankarteamet blir en del av det nationella nätverket för ankarverksamheten. Den som ansvarar för inledandet av verksamheten säkerställer att en helhetsbild av situationen i regionen sammanställs som en grund för ankarverksamheten. Som grund för detta används rapporter och utredningar om befolkningsunderlaget, brottsläget och de ungas välbefinnande i området. Vidare kartläggs aktörerna inom den offentliga sektorn och den tredje sektorn samt deras expertis, liksom även de verksamhetsmodeller och tjänster som är förknippade med ankarverksamheten (bilaga 8).

5.2 Samarbetsavtal

I den andra fasen av inledandet av ankarverksamheten upprättas samarbetsavtal och verksamhetsnätverk (figur 5). Ankarverksamheten bygger på ett samarbetsavtal mellan alla de organisationer inom samarbetsavtalet som deltar i genomförandet av verksamheten. Dessa kan bestå av socialväsendet, ungdomsväsendet, hälsovårdsväsendet och polisen i en eller flera kommuner eller städer eller ett eller flera landskap. Syftet med samarbetsavtalet är att bilda en gemensam uppfattning om målen för och genomförandet, ledningen och uppföljningen av verksamheten. I samarbetsavtalet (tabell 16) beskrivs utgångspunkterna för verksamheten samt vilka uppgifter, personalresurser och andra resurser de organisationer har som deltar i verksamheten. Vidare innehåller avtalet en beskrivning av hur finansieringen och kostnaderna fördelas. I princip ansvarar varje deltagande organisation för sina egna kostnader, inklusive personalens lön, utbildningar och resor. I avtalet redogörs även för hur verksamheten leds och följs upp, och avtalet kan också innehålla annan information (bilaga 9).

I samband med samarbetsavtalet går man igenom grundprinciperna för ankarverksamheten inklusive detaljerna om sekretess och informationsutbyte. Dessutom bildas en lokal eller regional styrgrupp och ett chefsteam för ankarverksamheten (figur 5).

Tabell 16. Innehållsområden i samarbetsavtalet

Information om avtalet:
• parterna i samarbetsavtalet
• avtalets syfte
Verksamhetens utgångspunkter och verksamheten:
• ändamålet med det multiprofessionella samarbetet
• verksamheten på lokal eller regional nivå
Resurser:
• personal
• arbetslokaler och övriga resurser
• informationssystem
• fördelningen av kostnaderna och finansieringen
Ledning och uppföljning:
• organiseringen av ledningen
• uppföljning och utvärdering av verksamheten
Övrigt:
• t.ex. introduktion, arbetshandledning
• avtalets giltighet och avgörande av meningsskiljaktigheter

5.3 Ankarteamet bildas

I den tredje fasen av inledandet av ankarverksamheten bildas ankarteamet (figur 5). Arbetsbeskrivningarna för experterna i ankarteamet bestäms och lämpliga experter utses. För teamet ordnas en gemensam utbildning. Utbildningen gäller centrala teman inom ankarverksamheten, dvs. unga, tidigt ingripande, förebyggande, brottsligt beteende, radikaliserings som leder till våldsbejakande extremism samt multiprofessionellt samarbete och lagstiftning. Vidare säkerställs att alla aktörer är medvetna om sin egen och de övriga ankarexperternas sakkunskap och sina egna och de övriga ankarexperternas uppgifter samt samarbetsavtalet och vilken betydelse det har för verksamheten. När ankarteamet bildas ser man till att medlemmarna i teamet är förtrogna med förfarandena kring informationsutbyte, informationssystemen, lokalerna och övrig praxis. Genomförandet av verksamheten stöds av att experterna känner till de lokala och regionala samarbetsparterna. Det är också till fördel i planeringen och inledandet av verksamheten i det egna området att studera andra ankarteamets verksamhet. I inledningsfasen kommer man överens om den gemensamma statistikföringen, uppföljningen och utvärderingen. Utifrån dessa utvecklas verksamheten kontinuerligt så att den ska möta de ungas behov i området (se underkapitel 6).

6 Utvärdering och utveckling

6.1 Utvärdering av verksamheten

Ankarverksamheten ska möta de ungas aktuella, föränderliga behov. Detta kräver att verksamhetsmodellen följs upp, utvärderas och utvecklas kontinuerligt på lokal, regional och nationell nivå. Utvärderingen fokuserar på hur målen för ankarverksamheten uppnås på den ungas, familjens och organisationens nivå. Utvärderingen av ankarverksamheten innefattar kvalitetsuppföljning. Detta gör det möjligt att bedöma hur väl ankarverksamhetens mål och uppgifter uppfylls, att forma en lägesbild över de ungas välbefinnande i området och att informera om verksamheten.

Utvärderingen och uppföljningen av verksamheten bygger på systematisk och enhetlig datainsamling ur statistik och utifrån respons. Man samlar regelbundet in respons om ankarverksamheten från de unga som deltar i verksamheten, bakgrundsorganisationerna och samarbetspartnerna t.ex. via ett kundresponssystem. Responsen gäller verksamheten och dess upplevda fördelar, samarbetet och informationsutbytet samt verksamhetens utveckling.

Varje år sammanställs en verksamhetsberättelse om ankarverksamheten som innehåller den information som samlats in och en beskrivning av den lokala eller regionala verksamheten. Det är viktigt att informationen samlas in, följs upp och utvärderas på den enskilda medarbetarens, ankarverksamhetens, organisationernas och ortens nivå samt på regionalt och nationellt plan. Ur den enskilda medarbetarens synvinkel kan man med den insamlade informationen främja utvecklingen av arbetets kvalitet och möjligheterna att förtydliga arbetsbeskrivningen och arbetsuppgifterna. Ur ankarverksamhetens synvinkel behövs det systematisk uppföljning för att organisera och utveckla arbetet, fastställa resursbehoven och följa upp arbetets verkningfullhet.

Datainsamling på lokal och regional nivå förbättrar samordningen, organiseringen och utvecklingen av det förebyggande arbetet. Det gör det också lättare att fatta beslut om verksamhetens resursbehov. Datainsamlingen gör det möjligt att jämföra och följa upp

information på lokal, regional och nationell nivå samt mellan olika kommuner. På nationell nivå behöver information samlas in för att kartlägga ankarverksamhetens situation, med tanke på utbudet och organiseringen av tjänster, men också för att beskriva läget när det gäller de ungas välbefinnande. En jämlik tillgång till tjänster på regional nivå förutsätter systematisk datainsamling.

6.2 Nationell statistikföring och rapportering

Ankarverksamheten statistikförs med nationellt enhetliga metoder. Eftersom de åtgärder som vidtas för att förebygga brott är flerdimensionella måste också uppföljningen och utvärderingen av dem bygga på flera olika kriterier.⁶⁷ USA, and Scandinavia, it outlines the importance of a critical approach to the kind of evaluations that are commissioned and their underlying purpose(s) i ankarverksamheten för man statistik över det arbete som utförs med den unga (se underkapitel 2.3.6). Statistiken omfattar också uppgifter om genomförandet av ankarverksamheten på organisations- och ortsnivå eller på regional nivå samt uppgifter om personalresurserna (tabell 17).

Tabell 17. Statistikföring och rapportering av ankarverksamheten

Uppgifter om klientrelationer (se underkapitel 2.3.6):
• antal ankaranmälningar
• antal klienter
• ankarträffar (antal)
• reaktionstid (tidpunkten för anmälan – tidpunkten för träffen)
• varifrån har klienterna kommit (vem har hänvisat dem till verksamheten)?
• klienternas åldersfördelning
• klienternas hemort
• orsak till att ankarverksamheten kontaktats
• återkommande klienter/nya klienter
• brottsbenämningar
• antal barnskyddsanmälningar som registrerats i ankarverksamheten
• antal bedömningar av servicebehov som genomförts i ankarverksamheten
• identifierade fall av misstänkt radikaliserings som leder till våldsbejakande extremism (antal)
• vidare hänvisning (vart?)

Uppgifter om personalen och arbetet:
<ul style="list-style-type: none"> • expertgrupperna i ankarteamet, antal medarbetare och arbetstid som använts för verksamheten • utbildningsdagar för experterna i ankarteamet
Uppgifter om det lokala och regionala samarbetet:
<ul style="list-style-type: none"> • lokala och regionala expertuppgifter • utbildning och information som ordnats för övriga experter och för allmänheten • skolbesök och besök hos samarbetspartner • antal fältövervakningar (t.ex. deltagande i evenemang) • ankarkaffeträffar

En rapport om ankarverksamheten lämnas varje år i form av en verksamhetsberättelse till den lokala/regionala styrgruppen och den nationella styrgruppen. Rapporteringen baserar sig på systematiskt genomförd anonym statistikföring av klientmöten inom ankarverksamheten, verksamheten i sig och personalresurserna (tabell 17) samt insamlad respons. Rapporteringen innehåller inga personuppgifter. Verksamhetsberättelsen innehåller också en beskrivning av den lokala eller regionala ankarverksamhetsmodellen, dess genomförande och utvecklingsobjekt (bilaga 10). Den samordnande chefen ansvarar för utarbetandet av verksamhetsberättelsen och för den nationella rapporteringen. Om verksamheten rapporteras också till avtalskommuner och eventuella samarbetspartner.

6.3 Utveckling av verksamheten

Utvecklingen av ankarverksamheten är evidensbaserad verksamhet⁶⁸. Med detta avses att verksamheten bygger på vetenskaplig information och god praxis. Den nationella statistikföringen och rapporteringen av ankarverksamheten gör det möjligt att utveckla verksamheten på ett evidensbaserat sätt. På basis av statistiken och rapporteringen kan man identifiera utvecklingsobjekt. Det samlas också systematiskt in information om verksamheten i form av respons från klienterna och experternas och chefernas uppfattningar och erfarenheter. Var och en som genomför ankarverksamheten ansvarar för sitt eget arbetes kvalitet och utvecklingen av verksamheten.

Utveckling av den lokala och regionala ankarverksamheten

Ankarverksamheten utvecklas så att den möter de behov i anslutning till de ungas välbefinnande som finns på orten och i regionen (bilaga 11). I utvecklingen av verksamheten kan man också begära respons av föräldrarna/vårdnadshavarna. Det är viktigt att föräldrarnas åsikter beaktas vid sidan av den ungas erfarenheter, eftersom dessa kan avvika från

varandra. Deras erfarenheter kan utredas bl.a. via klientpaneler, ett system för klientrespons (låda/häfte/elektroniskt responssystem) eller erfarenhetsexperter.

Den lokala och regionala ankarverksamheten utvecklas också genom att man säkerställer experternas kompetens. Kompetensen stärks genom att experterna deltar i tilläggsutbildning och kursdagar multiprofessionellt och över yrkesgränserna. Utvecklingen av verksamheten kräver en öppen och reflekterande attityd till det egna arbetet och den lokala verksamheten. Även andra ankarteams experterfarenheter utnyttjas i utvecklingen av verksamheten.

Ankarverksamheten utvecklas i samarbete med den lokala styrgruppen, chefsteamet och ankarteamet i enlighet med nationella riktlinjer och med beaktande av i synnerhet de ungas behov. Beslut om att delta i utvecklingsprojekt fattas genom multiprofessionellt samarbete mellan teamet, cheferna och den lokala/regionala koordinatören. Utvecklingen av verksamheten bygger på evidens samt på statistikföring och uppföljning.

Utveckling av den riksomfattande ankarverksamheten

Syftet med den riksomfattande utvecklingen är att skapa strukturer för den lokala och regionala verksamheten och utveckla denna så att den möter de föränderliga behoven. Den nationella koordinatören av ankarverksamheten ansvarar tillsammans med det ansvariga ministeriet och den nationella styrgruppen för utvecklingen av ankarverksamheten på nationell nivå. I utvecklingen av verksamheten kan man utnyttja en jury av erfarenhetsexperter. Verksamhetsutvecklingen är evidensbaserad verksamhet: den bygger på de ungas behov, ankarverksamhetens nationella läge och experternas erfarenheter, som kartläggs vartannat år med hjälp av en nationell enkät. Som grund för utvecklingsarbetet används dessutom verksamhetsberättelserna om ankarverksamheten och insamlad statistik. Styrgruppen har i uppgift att stöda mätningen av ankarverksamhetens effekter och stärkandet av den evidensbaserade verksamheten.

Bilagor

Bilaga 1 Inbjudan till ankarträff

Hej **den ungas namn** och vårdnadshavarna!

Vi har fått information om **händelsen** en händelse/barnskyddsanmälan/polisanmälan.

Vi vill bjuda in er till en träff där vi kan diskutera det som hänt ____/____/20__ kl. ____.

Platsen är ** adress och vid behov närmare information om mötesplatsen**.

Träffen har ordnats av ett ankarteam som består av en polis, en socialarbetare, en sjukvårdare och en ungdomsarbetare. Ankarteamet vill gärna träffa den unga och hans eller hennes vårdnadshavare i ett så tidigt skede som möjligt efter en oroväckande händelse.

Ankarverksamheten är ett multiprofessionellt samarbete som fokuserar på att främja välbefinnande och förebygga brott bland unga under 18 år. Ankarverksamheten strävar också efter att förebygga radikaliserings som leder till våldsbejakande extremism. Ni kan läsa mer om ankarverksamheten här: www.ankkuritoiminta.fi

Om tidpunkten inte passar er eller om ni vill ha närmare information kan ni kontakta:

kontaktinformation

Bilaga 2 Uppgifter som ska observeras vid begäran om samtycke

- Personen som begär samtycke och hans eller hennes arbetsuppgift
- Klientens/den ungas namn
- Klientens/den ungas personbeteckning
- Personen som ger samtycke (den unga/vårdnadshavarna)
- Personbeteckning för den som ger samtycke (den unga/vårdnadshavarna)
- Uppgifter som lämnas ut
- Sammanhanget
- Uppgifternas användningsändamål
- Den mottagande parten (till vem/vilken aktör överläts uppgifterna?)
- Samtyckets giltighetstid
- Det ska definieras vad samtycket gäller, t.ex.: "Jag ger mitt samtycke till att ovannämnda uppgifter utlämnas för att ankarverksamheten ska kunna genomföras för mig eller för en ung person som jag har vårdnaden om. Jag har gett samtycket frivilligt. Innan jag gett mitt samtycke har jag fått tillräcklig information om utlämnande av uppgifter inom ankarverksamheten, om det samarbete som genomförs inom ankarteamet samt om hur uppgifterna behandlas."
- Datum, ort och underskrifter

Bilaga 3 Ankarträffarnas framskridning

Uppgift	Gjort (x)
FÖRBEREDANDE MÖTE MED DET MULTIPROFESSIONELLA TEAMET	
Planera vilka frågor som ska diskuteras under den kommande träffen.	
Planera vem som ska bjudas in till träffen.	
Kom överens om vem som ska prata om vad.	
Kom överens om vem som ska bjuda in deltagarna och inbjudans innehåll.	
SJÄLVA TRÄFFEN	
Välkomna (presentationsrunda).	
Genomgång av ankarverksamhetsmodellen och informationsutbyte.	
Genomgång av målen med träffen.	
Händelsen behandlas och stödbehovet utreds:	
Olika frågor går igenom enligt vad man kommit överens om i planeringsskedet.	
Den ungas syn på saken: vad hände?	
Allmän livssituation: fritid, hobbyer, skolgång, sömn, hälsotillstånd, familjens situation, kompisar, användning av pengar, användning av rusmedel och deras effekter.	
Föräldrarnas perspektiv.	
Diskussionen mellan familjemedlemmarna och de övriga deltagarna stöds.	
Laglighetsfostran och diskussion om eventuella påföljder som följer av gärningen.	
Träffen avslutas	
Utred vilka konkreta åtgärder deltagarna kan vidta under en överenskommen period (t.ex. 2–4 veckor). Konkreta löften, åtgärder och åtaganden antecknas och sammanställs till en ankarplan.	
(Bestäm tidpunkten för följande träff.)	
Uppmuntra deltagarna att ta kontakt efter behov.	
Avsluta träffen i positiv anda.	
FÖLJANDE TRÄFFAR	
Välkomna	
Diskutera om hur det står till.	
Gå igenom vad var och en under föregående träff åtagit sig att göra och utvärdera tillsammans hur det har gått.	
Gör upp en ny ankarplan genom att anteckna vad deltagarna lovar att göra/vilka åtgärder de förbinder sig till.	
Fundera tillsammans om det saknas någon på träffarna som kunde ha möjligheter att stöda den unga/familjen. tukemiseksi.	
Kom vid behov överens om en ny träff.	

Bilaga 4 Introduktion i ankarverksamheten

Introduktionsplan för ankarverksamheten			
Perehdyttävä			
Arbetet inleds			
Tidigare utbildning			
Chef			
Person som ansvarar för introduktionen			
Innehåll	Observera särskilt	Introduktionsansvarig	Tidtabell
Ankarverksamhet	<ul style="list-style-type: none"> ankarverksamhetens målsättningar och uppgifter samt principer som styr verksamheten 		
Organisering, styrning och ledning av ankarverksamheten	<ul style="list-style-type: none"> nationellt, regionalt och lokalt gruppledaren/teamledaren, chef inom substansområdet, samordnande chef 		
Multiprofessionellt samarbete inom ankarverksamheten	<ul style="list-style-type: none"> sektorerna inom teamet samt teamets medlemmar, uppgifter och verksamhetssätt den egna rollen och uppgifterna i teamet och verksamheten samarbetspartner gemensamt överenskommen multiprofessionell verksamhet 		
Ankarverksamhetens genomförande	<ul style="list-style-type: none"> process målgrupper träffar 		
Verksamhetssätt	<ul style="list-style-type: none"> samarbete arbete som medlem i ankarteamet, klädsel mötespraxis arbetshandledning och fortbildning användarrättigheter till och användning av informationssystem 		
Lagstiftning och styrning	<ul style="list-style-type: none"> central lagstiftning och styrande dokument informationsutbyte, sekretess och tystnadsplikt 		

Bilaga 5 Ankkuritoiminnan esittely

Ankkuritoiminta

Ankkuritoiminnalla tarkoitetaan moniammatillista yhteistyötä, joka kohdistuu varhaisessa vaiheessa lasten ja nuorten (alle 18-vuotiaiden)

- hyvinvoinnin edistämiseen
- rikosten ehkäisemiseen
- väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumisen ehkäisemiseen (ilman ikärajoja).

Ankkuritoimintaa toteutetaan moniammatillisessa ankkuritiimissä, johon kuuluvat ammattilaiset poliisista, sosiaalitoimesta, terveystoimesta ja nuorisotoimesta, mutta paikallisesti tiimien kokoonpanossa voi olla vaihtelua.

Moniammatillinen tiimi tapaa nuoren ja hänen huoltajansa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta nuorta voidaan tukea tarkoituksenmukaisesti ja tarvittaessa ohjata oikean avun tai tuen piiriin. Moniammatillinen toimintatapa mahdollistaa kokonaisvaltaisen tuen tarpeen arvioinnin yhdellä käynnillä. Tiimiin osallistuvat ammattilaiset vaihtavat tietoa nuoren tilanteesta lain sallimissa rajoissa ja/tai nuoren luvalla.

Ankkuritoiminnassa voidaan tehdä yhteistyötä myös järjestöjen, urheiluseurojen, seurakuntien ja uskonnollisten yhteisöjen sekä yksityisten toimijoiden kanssa, jos todetaan, että nuori voisi hyötyä heidän toiminnastaan.

Ankkuritoiminta järjestetään paikallisesti tai alueellisesti siten, että se vastaa alueen tarpeisiin ja erityispiirteisiin, mutta perustuu yhteisille kansallisille toimintaperiaatteille ja tavoitteille.

paikkakunta ankkuritiimin yhteystiedot:

xxx

Lisätietoa Ankkuritoiminnasta: www.ankkuritoiminta.fi

Bilaga 6 Leaflet of Anchor in English

Anchor work

Anchor work refers to multi-professional cooperation targeted at children and adolescents, under 18 years of age, at an early stage to

- prevent crime;
- promote wellbeing; and
- prevent radicalisation into violent extremism (with people of all ages).

Anchor work is carried out by multi-professional teams consisting of professionals from the police, social services, health services and youth services; however, the composition of the teams may vary locally.

The multi-professional team meets with the adolescent and his or her parent or guardian at the earliest stage possible in order to appropriately support the adolescent and, if necessary, direct him or her to the right help or support. The multi-professional approach enables a comprehensive assessment of the support needs to be made during a single visit. The professionals involved in the team will exchange information about the adolescent's situation to the extent permitted by law and/or with the adolescent's permission.

Anchor work may also involve cooperation with organisations, sports clubs, congregations and religious communities and others, if it is found that the young person could benefit from their activities.

Anchor work is organised at a local or regional level, so that it meets the needs and special characteristics of the area, but it builds on shared national principles and objectives.

Anchor team contact information for *name of location*:

xxx

More information about Anchor work: www.ankkuritoiminta.fi/en

Bilaga 7 Broschyr på svenska

Ankarverksamhet

Med ankarverksamhet menas samarbete mellan olika yrkesgrupper, vars syfte är att i ett tidigt skede förebygga brott bland barn och unga (under 18 år)

- att befrämja välmående
- att förebygga brott
- att förhindra radikaliserings mot våldsam extremism (utan åldersgränser).

Ankarverksamheten genomförs i ankarteam med flera olika yrkesgrupper, där det ingår personer från polisen, socialtjänsten, hälsovården och ungdomsverksamheten, men lokalt kan det också finnas variationer i teamens sammansättning.

Teamet träffar den unga personen och dennes vårdnadshavare i ett så tidigt skede som möjligt, för att ungdomen ska kunna få stöd på ett ändamålsenligt sätt och vid behov kunna styras till rätt hjälp eller stöd. Tillvägagångssättet med ankarteam gör det möjligt att med bara ett besök kunna bedöma behovet av det helhetsmässiga stödet. Yrkespersonerna som deltar i teamet utbyter information om ungdomens situation inom de gränser som tillåts enligt lag och/eller med den unga personens tillstånd.

Genom ankarverksamheten kan man också samarbeta med organisationer, idrottsföreningar, församlingar och religiösa samfund samt med enskilda aktörer, ifall det konstateras att den unga personen skulle ha nytta av deras verksamhet.

Ankarverksamheten anordnas regionalt eller landskapsbaserat, på sådant sätt att den motsvarar regionens och landskapets behov och särdrag, men verksamheten baseras på gemensamma nationella verksamhetsprinciper och målsättningar.

ort ankarteamets kontaktuppgifter:

xxx

Mer information om ankarverksamheten: www.ankkuritoiminta.fi/sv

Bilaga 8 Inledande av ankarverksamheten

Innehåll	Gjort
Uppbyggande av lägesbilden	
Utnäm en person/aktör som ansvarar för inledandet och organiseringen av ankarverksamheten	
Ange ortens/områdets storlek och befolkningsunderlaget.	
Utred hurdan brottsläget är på orten/i området: typer, omfattning, områden, trender.	
Utred läget med användningen av narkotika på orten/i området: typer, omfattning, områden, trender.	
Utred alkoholsituationen bland de unga på orten/i området: typer, omfattning, områden, trender.	
Utred vilka åtgärder som används på orten/i området för att främja välbefinnande och förebygga brott samt aktörerna och tjänsterna: vad fungerar väl, vad bör utvecklas?	
Planering	
Få beslutsfattarna på orten/i området att engagera sig i verksamheten och sammanställ en styrgrupp.	
Utse de ansvariga aktörerna (polisen, socialväsendet, hälsovårdsväsendet, ungdomsväsendet).	
Säkerställ att främjandet av välbefinnande och förebyggandet av brott (inkl. radikaliserings som leder till våldsbejakande extremism) prioriteras på orten/i området. (Beslutsfattandet på lokal/regional nivå eller landskapsnivå.)	
Säkerställ att den förebyggande verksamheten är enhetlig och koordinerad på orten/i regionen (utse t.ex. en regional koordinator för den förebyggande verksamheten).	
Bestäm om verksamheten ska organiseras på lokal eller regional nivå.	
Fastställ uppgiftsbeskrivningarna för de organisationer som deltar i verksamheten.	
Organisering	
Utse ett chefsteam (närmaste chefer) och en samordnande chef.	
Upprätta ett samarbetsavtal.	
Fastställ gemensamt verksamhetens syfte, mål och verksamhetsmetoder.	
Fastställ gemensamt hur styrgruppen och chefsteamet ska arbeta: bl.a. möten.	
Fastställ resurserna för verksamheten (personal, finansiering, lokaler, verksamhetssystem, klädsel osv.).	
Fastställ en arbetsbeskrivning för aktörerna inom ankarteamet och bygg upp ett introduktionsprogram.	
Inledande av verksamheten	
Utse motiverade experter inom respektive område till ankarteamet (polis, socialarbetare, sjukvårdare/hälsovårdare, ungdomsarbetare).	
Se till att cheferna och medlemmarna i teamet introduceras i arbetet.	
Se till att arbetshandledning ordnas regelbundet (1 gång/månad).	
Se till att verksamheten statistikförs från första början.	
Säkerställ att verksamheten följs upp, utvärderas och utvecklas.	

Bilaga 9 Observera följande i samarbetsavtalet

1. Parterna i samarbetsavtalet
  - Beskriv parterna i samarbetsavtalet. De kan vara xx polisinrättning och xx stad/städer/kommun/kommuner.
2. Målet med avtalet
  - Beskriv avtalets syfte och den lokala/regionala multiprofessionella ankarverksamhet som finns vid xx polisinrättning.
3. Det multiprofessionella samarbetets syfte och verksamhet
  - Bakgrund
    - Beskriv avtalets bakgrund och ankarverksamhetsmodellen.
  - Målgrupper, principer och mål för verksamheten
    - Ange den lokala/regionala ankarverksamhetens
      - principer
      - mål och uppgifter
      - klientgrupper
4. Personal
  - Beskriv personalresurserna för ankarverksamheten.
    - Hur många poliser från polisinrättningen deltar i ankarverksamheten och hur stor är deras arbetsinsats? Utse också en chef för ankarpoliserna.
    - Hur många experter från social- och hälsovården (t.ex. socialarbetare, socialhandledare, sjukvårdare, hälsovårdare) deltar i ankarverksamheten och hur stor är deras arbetsinsats?
    - Hur många ungdomsarbetare reserverar staden för ankarverksamheten och hur stor är deras arbetsinsats?
    - Utse chefer för experterna från socialväsendet, hälsovårdsväsendet och ungdomsväsendet.
5. Arbetslokaler och övriga resurser
  - Beskriv vilka arbetslokaler, datorer och andra eventuella stödtjänster som har reserverats för ankarteamet.
6. Informationssystem
  - Beskriv hur man ser till att medlemmarna i ankarteamet har tillgång till de datatekniska förbindelser, e-postsystem och informationssystem som behövs

7. Kostnader och finansiering
  - Beskriv hur kostnaderna för ankarverksamheten (bl.a. lönekostnader, hyror, verksamhetsanslag, osv.) fördelas och faktureras.
  - Fastställ den ekonomiska planeringen och uppföljningen av verksamheten.
8. Ledning och styrning
  - Ange vem som är gruppleddare/teamledare för ankarteamet och som ansvarar för den dagliga verksamheten.
  - Bestäm vem som i bakgrundsorganisationerna fungerar som chefer för experterna inom respektive område i ankarteamet. Dessa bildar ett chefstem.
  - Utse en av cheferna till ledare för chefstem.
  - Bestäm hur ofta chefstem ska sammanträda.
  - Beskriv vem/vilka aktörer som bildar den lokala/regionala styrgruppen, vilken uppgift de har och hur ofta styrgruppen sammanträder
9. Uppföljning och utvärdering av verksamheten
  - Utse en person som ansvarar för statistikföringen av ankarverksamheten och bestäm i vilket system statistikuppgifterna ska föras in.
  - Beskriv vem som ansvarar för utarbetandet av den årliga verksamhetsberättelsen och rapporteringen till styrgruppen och nationellt.
10. Övrigt:
  - Beskriv vid behov ytterligare detaljer i en bilaga, t.ex.
    - introduktion, utbildning av experterna i ankarteamet, arbetshandledning
    - informationsansvar
11. Kontaktpersoner
  - Utse avtalsparternas kontaktpersoner
    - kommunen/polisen: avtalsfrågor/fakturering
12. Avtalets giltighet och plats för avgörande av meningsskiljaktigheter
  - Beskriv:
    - avtalets giltighet
    - ändring eller upphörande av avtal
    - granskning av avtalet med jämna mellanrum
    - avgörande av meningsskiljaktigheter
13. Underskrifter och datum

Bilaga 10 Verksamhetsberättelse

1. Innehållsförteckning
2. Lokal/regional ankarverksamhetsmodell (processbeskrivning)
3. Klienterna inom ankarverksamheten
  - Antal ankaranmälningar
  - Antal klienter
  - Ankarträffar (antal)
  - Reaktionsid
  - Hänvisning av klienter till verksamheten
  - Klienternas åldersfördelning
  - Klienternas hemorter
  - Orsaker till att ankarverksamheten kontaktats
  - Återkommande klienter/nya klienter
  - Brottbenämningar
  - Antal barnskyddsanmälningar som registrerats i ankarverksamheten
  - Antal bedömningar av servicebehov som genomförts i ankarverksamheten
  - Identifierade fall av misstänkt radikalisering som leder till våldsbejakande extremism
  - Vidare hänvisning (vart?)
4. Uppgifter om personalen och arbetet
  - Expertgrupperna i ankarteamet, antal medarbetare och arbetstid som använts för verksamheten
  - Fortbildningsdagar för experterna i ankarteamet
  - Ankarteamets arbetslokaler
5. Uppgifter om det lokala och regionala samarbetet
  - Lokala och regionala expertuppgifter
  - Utbildning och information som ordnats för övriga experter och för allmänheten
  - Skolbesök och besök hos samarbetspartner
  - Antal fältövervakningar (t.ex. deltagande i evenemang)
  - Ankarkaffeträffar
6. Klientrespons
7. Övrig verksamhet
8. Utvecklingsobjekt

Bilaga 11 Utveckling av ankarverksamheten

Innehåll	Gjort
Förbindelse till målet att främja välbefinnande och förebygga brott på lokal/regional nivå	
Har främjandet av välbefinnande och förebyggandet av brott bland unga prioriterats på lokal/regional nivå och har det fattats beslut om detta?	
Har beslutet förts fram på ett enhetligt sätt på lokalt/regionalt plan inom de olika sektorerna: social- och hälsovården, ungdomsväsendet, polisen, skolväsendet?	
Organisering och ledning	
Har ankarverksamheten organiserats på tre nivåer: styrgrupp, chefsteam, ankarteam?	
Har en samordnande chef utsetts för verksamheten?	
Sammanträder styrgruppen och chefsteamet regelbundet (minst 2 ggr/år)?	
Har medlemmarna i ankarteamet tillgång till chefen för deras egen sektor?	
Finns det en ledare av den dagliga verksamheten i ankarteamet?	
Experterna	
Har ankarexperternas arbetsbeskrivning fastställts tydligt och håller man fast vid den?	
Har ankarexperterna ett tydligt och tillräckligt mandat att genomföra verksamheten?	
Har experterna fått introduktion, utbildning och möjlighet att stärka sin kompetens (bl.a. de övriga experternas roller, verksamhetsprinciperna, sekretess, informationsutbyte...)?	
Planering av verksamheten	
Har de lokala/regionala särdragen (befolkningsunderlaget, de ungas välbefinnande, brottsläget) kartlagts och beaktats i planeringen av verksamheten?	
Har andra åtgärder för främjande av välbefinnandet och förebyggande av brott och eventuella samarbetspartner kartlagts på lokal och regional nivå?	
Verksamhetens genomförande	
Har ett tydligt mål och riktlinjer för verksamheten fastställts gemensamt?	
Har de fattats ett klart och gemensamt beslut om målgruppen och har man kommit överens om eventuella intagnings-/prioriteringskriterier?	
Har tillräckligt med resurser anvisats för verksamheten så att den kan bedrivas på ett högklassigt sätt (personal, lokaler, budget, informationssystem...)?	
Ordnar man ankarkaffeträffar månatligen?	
Har eventuella samarbetspartner kartlagts och håller man regelbundet kontakt med dessa?	
Uppföljning, utvärdering och utveckling	
Har det bestämts vem som ansvarar för statistikföringen och rapporteringen?	
Sammanställer man varje år en verksamhetsberättelse om verksamheten?	
Tas föregående års "resultat" i beaktande när verksamheten utvecklas?	

ORDLISTA

Begrepp	Innehåll
Ankarprocess	Ankarprocessen inleds när en ung person väcker oro hos en myndighet eller någon annan expert. Ankarteamet träffar den unga, erbjuder honom eller henne övergripande och individuellt stöd. Vid behov hänvisas den unga vidare till andra tjänster.
Ankargrupp	En multiprofessionell grupp som bedriver multiprofessionell ankarverksamhet. I denna handbok används begreppet ankarteam, som även innefattar ankargrupper.
Ankarplan	Inom ankarverksamheten sätter man tillsammans med varje ung klient upp individuella mål för framtiden och bestämmer vilka metoder som i praktiken ska användas för att dessa mål ska uppnås.
Ankarteam	Ankarverksamheten genomförs av ett multiprofessionellt team/en multiprofessionell grupp där det ingår experter från polisen, socialväsendet, hälsovårdsväsendet och ungdomsväsendet.
Ankarverksamhet	Ett multiprofessionellt samarbete som fokuserar på att i ett tidigt skede förebygga brott och främja välbefinnandet bland unga under 18 år.
Deradikalisering	En process genom vilken individen överger en våldsbejakande ideologi. Deradikaliseringen kan inledas när individen börjar betrakta radikala tillvägagångssätt som omoraliska och ineffektiva och således börjar anse att de osannolikt gör individen mer betydelsefull 38
Förebyggande	Tvärsektoriell verksamhet som strävar efter att bekämpa problem i anslutning till hälsa och välbefinnande. Inkluderar även polisens brottsförebyggande verksamhet.
Person som orsakar oro	En individ vars beteende eller livssituation har väckt oro hos polisen, en myndighet eller en enskild medborgare. För att utreda denna oro och lösa situationen behöver man ofta utnyttja multiprofessionellt samarbete.
Främjande av välbefinnande	Tvärsektoriell verksamhet som strävar efter att förbättra hälsan och välbefinnandet. Syftet med verksamheten är bl.a. att på ett övergripande sätt förbättra individernas delaktighet och samhällstillhörighet, öka säkerhetskänslan och förebygga brott.
NEET-ungdomar	Not in Employment, Education or Training. Ungdomar som hamnat utanför utbildningssystemet, militärtjänsten och arbetslivet.
Ung person	Enligt Världshälsoorganisationen definieras en ung person som en person i 10–19 års ålder, men enligt ungdomslagen är alla som inte fyllt 29 år unga. I denna handbok syftar begreppet på barn och unga under 18 år, som även är målgruppen för ankarverksamheten.
Evidensbaserad verksamhet	Användning av den bästa aktuella kunskap som är tillgänglig i verksamheten. Med bästa aktuella kunskap avses tillförlitlig forskningsdata eller annan information som bedöms vara tillförlitlig.
Radikal	En person som omfattar extremistiskt tänkande eller kraftiga åsikter och handlingar.
Förhindrande av brott	Verksamhet, som strävar efter att bekämpa brott på förhand.
Inre säkerhet	Inre säkerhet innebär en jämlik möjlighet att åtnjuta de rättigheter och friheter som garanteras i rättssystemet utan rädsla eller otrygghet som beror på brottslighet, störningar, olyckor eller andra nationella och internationella fenomen ⁶⁵ .

Terrorism	En terroristisk ideologi bygger på ett centralt trossystem som rättfärdigar användning av våld och betraktar våld som ett effektivt och moraliskt berättigat sätt att främja det allmänna bästa ³⁸ . Terrorism är ett sätt att eftersträva politiska förändringar genom att hota med kommande våldsamma gärningar.
Främjande av hälsan	Tvärsektoriell och flerdimensionell verksamhet som bedrivs för att främja hälsa och välbefinnande och förebygga sjukdomar.
Hotbedömning	En process genom vilken man identifierar, bedömer och strävar efter att minska risken för ett visst hot.
Tidigt ingripande	Verksamhet där man i ett tidigt skede ingriper i ett oroväckande agerande eller beteende och erbjuder stöd innan situationen förvärras.
Våldsbejakande extremism	Begreppet syftar på en vilja eller ett val att använda våld eller stöda användningen av våld för att främja vissa politiska, religiösa, sociala eller andra ideologier. ^{21,34}
Våldsam radikalisering	En individuell, psykisk och emotionell process, där individen anammar ett extremistiskt tänkande i anslutning till politiska, sociala eller religiösa ideologier. Genom att sätta upp mål som är förankrade i dessa strävar individen efter att rättfärdiga våld. ^{37,70}
Extremistiskt tänkande	Ett extremt ytterlighetstänkande som anknyter till någon värdegrund eller ideologi.

KÄLLOR

1. Institutet för hälsa och välfärd. MARAK - multiprofessionell riskbedömning. Adress: https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/menetelmat/marak. 2017. (Hänvisn. 22.10.2018).
2. Social- och hälsovårdsministeriet. Förebyggande av våld i nära relationer och våld i hemmet. Adress: <https://stm.fi/laishuhde-ja-perhevakivalta>. 2018. (Hänvisn. 19.11.2018).
3. Institutet för hälsa och välfärd Våld i nära relationer. Adress: <https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/hyvinvointi/sukupuolistunut-vakivalta/sukupuolistuneen-vakivallan-muotoja/laishuhdevakivalta>. 2018. (Hänvisn. 19.11.2018).
4. Institutet för hälsa och välfärd. Unga. Adress: <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/elamankulku/nuoret>. 2018. (Hänvisn. 23.10.2018).
5. Murray J, Menezes AMB, Hickman M, ym. Childhood behaviour problems predict crime and violence in late adolescence: Brazilian and British birth cohort studies. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol* 2015; 50: 579–589.
6. Sampson A, Themelis S. Working in the community with young people who offend. *J Youth Stud* 2009; 12: 121–137.
7. Elbogen EB, Johnson SC. The Intricate Link Between Violence and Mental Disorder. *Arch Gen Psychiatry* 2009; 66: 152–161.
8. Gatti U, Soellner R, Schadee HMA, ym. Effects of Delinquency on Alcohol use Among Juveniles in Europe: Results from the ISRD-2 Study. *Eur J Crim Policy Res* 2013; 19: 153–170.
9. Crooks C V., Scott KL, Wolfe DA, ym. Understanding the link between childhood maltreatment and violent delinquency: What do schools have to add? *Child Maltreat* 2007; 12: 269–280.
10. Shadowen NL, Guerra NG, Reyes Rodas G, ym. Community readiness for youth violence prevention: a comparative study in the US and Bolivia. *Vulnerable Child Youth Stud* 2017; 12: 117–129.
11. Sutela E, Törmäkangas L, Toikka E, m.fl. Nuorten hyvinvointi ja syrjäytymisen riskitekijät Suomen kuudessa suurimmassa kaupungissa. Helsingfors: Institutet för hälsa och välfärd Rapport 5/2016, 2016.
12. Hayden C, Williamson T, Webber R. Schools, pupil behaviour and young offenders: Using postcode classification to target behaviour support and crime prevention programmes. *Br J Criminol* 2007; 47: 293–310.
13. Lorenc T, Clayton S, Neary D, ym. Crime, fear of crime, environment, and mental health and wellbeing: Mapping review of theories and causal pathways. *Heal Place* 2012; 18: 757–765.
14. Calley NG. Juvenile offender recidivism: An examination of risk factors. *J Child Sex Abus* 2012; 21: 257–272.
15. Inrikesministeriet. Nationellt åtgärdsprogram för förebyggande av våldsam radikaliserings och extremism. 2016.
16. Hafez M, Mullins C. The Radicalization Puzzle: A Theoretical Synthesis of Empirical Approaches to Home-grown Extremism. *Stud Confl Terror* 2015; 38: 958–975.
17. Kundnani A. 'Radicalisation: the journey of a concept', revisited. *Race Cl* 2012; 54: 3–25.
18. Sieckelinck S, Kaulingfreks F, De Winter M. Neither Villains Nor Victims: Towards an Educational Perspective on Radicalisation. *Br J Educ Stud* 2015; 63: 329–343.
19. van San M, Sieckelinck S, de Winter M. Ideals adrift: an educational approach to radicalization. *Ethics and Education* 2013; 8: 276–289.
20. Sklad M, Park E. Examining the potential role of education in the prevention of radicalization from the psychological perspective. *Peace Confl J Peace Psychol* 2017; 23: 432–437.
21. Subedi DB. Early Warning and Response for Preventing Radicalization and Violent Extremism. *Peace Rev* 2017; 29: 135–143.

22. Wilner AS, Dubouloz C-J. Transformative Radicalization: Applying Learning Theory to Islamist Radicalization. *Stud Confl Terror* 2011; 34: 418–438.
23. Bhui K, Warfa N, Jones E. Is violent radicalisation associated with poverty, migration, poor self-reported health and common mental disorders? *PLoS One* 2014; 9: 1–10.
24. Thomas P. Youth, terrorism and education: Britain's Prevent programme. *Int J Lifelong Educ* 2016; 35: 171–187.
25. Heath-Kelly C. Counter-terrorism and the counterfactual: Producing the "radicalisation" discourse and the UK prevent strategy. *Br J Polit Int Relations* 2013; 15: 394–415.
26. Petri L. Concept Analysis of Interdisciplinary Collaboration. 2010; 73–82.
27. Moran P, Jacobs C, Bunn A, ym. Multi-agency working: Implications for an early-intervention social work team. *Child Fam Soc Work* 2007; 12: 143–151.
28. Harris A, Allen T. Young people's views of multi-agency working. *Br Educ Res J* 2011; 37: 405–419.
29. Cooper M, Evans Y, Pybis J. Interagency collaboration in children and young people's mental health: A systematic review of outcomes, facilitating factors and inhibiting factors. *Child Care Health Dev* 2016; 42: 325–342.
30. Scarcella A, Page R, Furtado V. Terrorism, radicalisation, extremism, authoritarianism and fundamentalism: A systematic review of the quality and psychometric properties of assessments. *PLoS One* 2016; 11: 1–19.
31. RTI international. Countering Violent Extremism: The Application of Risk Assessment Tools in the Criminal Justice and Rehabilitation Process. Literature review. Address: <https://www.dhs.gov/publication/st-cve-application-risk-assessment-tools-criminal-justice-and-rehabilitation-process>. 2018.
32. Sarma KM. Risk assessment and the prevention of radicalization from nonviolence into terrorism. *Am Psychol* 2017; 72: 278–288.
33. McGilloway A, Ghosh P, Bhui K. A systematic review of pathways to and processes associated with radicalization and extremism amongst Muslims in Western societies. *Int Rev Psychiatry* 2015; 27: 39–50.
34. Khalil J. The Three Pathways (3P) Model of Violent Extremism. *RUSI J* 2017; 162: 1–9.
35. Bjørge T. Dreams and disillusionment: Engagement in and disengagement from militant extremist groups. *Crime, Law Soc Chang* 2011; 55: 277–285.
36. Bhui K, Jones E. The challenge of radicalisation: a public health approach to understanding and intervention. *Psychoanal Psychother* 2017; 31: 401–410.
37. Wilner AS, Dubouloz C-J. Homegrown terrorism and transformative learning: an interdisciplinary approach to understanding radicalization. *Glob Chang Peace Secur* 2010; 22: 33–51.
38. Kruglanski AW, Gelfand MJ, Bélanger JJ, ym. The psychology of radicalization and deradicalization: How significance quest impacts violent extremism. *Adv Polit Psychol* 2014; 35: 69–93.
39. Bhui K, Hicks M, Lashley M, ym. A public health approach to understanding and preventing violent radicalization. *BMC Med* 2012; 10: 1–8.
40. Ellis H, Abdi S. Building Community Resilience to Violent Extremism. *Am Psychol* 2017; 72: 289–300.
41. Davydov DG. The causes of youth extremism and ways to prevent it in the educational environment. *Russ Educ Soc* 2015; 57: 146–162.
42. Institutet för hälsa och välfärd. Modellen för barncentrerad situationsbedömning. Address: <https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyomenetelmat-ja-valineet/tyomenetelmat/lastensuojelun-alkuvaiheen-tilannearvio>. 2016. (Hänvisn. 30.8.2018).
43. Gammelgård M, Koivisto A-M, Eronen M, ym. The recovery paradigm in forensic mental health services. *Crim Behav Ment Heal* 2015; 25: 299–306.
44. Howe J, Rosenfeld B, Foellmi M, ym. Application of the HCR-20 Version 3 in Civil Psychiatric Patients. *Crim Justice Behav* 2016; 43: 398–412.

45. Murray J, Charles KE, Cooke DJ, ym. Investigating the Influence of Causal Attributions on Both the Worksheet and Checklist Versions of the HCR-20. *Int J Forensic Ment Health* 2014; 13: 8–17.
46. Pedersen L, Ramussen K, Elsass P. HCR-20 violence risk assessments as a guide for treating and managing violence risk in a forensic psychiatric setting. *Psychol Crime Law* 2012; 18: 733–743.
47. Mental health law & policy institute. HCR-20, <http://hcr-20.com/> (2019, hänvisn. 1.2.2019).
48. Meloy JR, Gill P. The lone-actor terrorist and the TRAP-18. *J Threat Assess Manag* 2016; 3: 37–52.
49. Global Institute of Forensic Research. TRAP-18 Manual & Code Sheets, <https://www.gifrinc.com/trap-18-manual/> (2019, hänvisn. 1.2.2019).
50. Young S, Sedgwick O, Perkins D, ym. Measuring victim empathy among mentally disordered offenders: Validating VERA-2. *J Psychiatr Res* 2015; 60: 156–162.
51. Elaine Pressman D, Flockton J. Calibrating risk for violent political extremists and terrorists: The VERA 2 structured assessment. *Br J Forensic Pract* 2012; 14: 237–251.
52. Custodial Institutions Agency. Ministry of Justice and Security. VERA, <https://www.vera-2r.nl/> (2019, hänvisn. 1.2.2019).
53. Vestergaard E, Nørgaard B. Interprofessional collaboration: An exploration of possible prerequisites for successful implementation. *J Interprof Care* 2018; 32: 185–195.
54. Schreiber V, Stein C, Pütz R. Governing childhood through crime prevention: the case of the German school system. *Child Geogr* 2016; 14: 325–339.
55. Ghosh R, Chan WYA, Manuel A, ym. Can education counter violent religious extremism? *Can Foreign Policy J* 2017; 23: 117–133.
56. RIKU. Brottsofferjouren. Adress: <https://www.riku.fi/fi/etusivu/>. 2018. (Hänvisn. 26.3.2018).
57. RIKU. Riku nuoret. Adress: <http://nuoret.riku.fi/>. 2018. (Hänvisn. 26.3.2018).
58. Alanen O, Kainulainen S, Saari J. *Vamos tekee vaikutuksen*. 2014.
59. Helsingfors Diakonissanstalt. Vamos. Adress: <https://www.hdl.fi/vamos/>. 2018. (Hänvisn. 20.3.2018).
60. Navigatorn. *Navigatorn-intervjuer kring projektet Tehdään yhdessä ohjausta 2017*. Projektet TESSU-Tehdään yhdessä ohjausta (ESR), 2017.
61. Navigatorerna. *Framåt i livet – vägledning för personer under 30 år*. Adress: <http://ohjaamot.fi/etusivu>. 2018. (Hänvisn. 20.3.2018).
62. Inrikesministeriet. *Nordiska handlingsmodeller för samverkan mellan myndigheterna för att främja välmående hos unga och förebygga brott* (endast presentationsbladet på svenska). 2018.
63. Ramboll. *Efforts to prevent extremism in the Nordic countries*. Copenhagen: Ramboll, 2017.
64. Inrikesministeriet. *Starkare tillsammans*. (endast presentationsbladet på svenska) 2014.
65. Inrikesministeriet. *Ett bra liv – en trygg vardag. Statsrådets principbeslut om strategin för den inre säkerheten*. 2017.
66. Inrikesministeriet. *Enska. Polisens strategi för förebyggande verksamhet 2019–2023*. 2019.
67. Ellefsen B. Evaluating Crime Prevention: Scientific Rationality or Governmentality. *J Scand Stud Criminol Crime Prev* 2011; 12: 103–127.
68. Statsrådets kansli. *Lösningar för Finland. Strategiskt program för statsminister Juha Sipiläs regering*. 2015.
69. Solantausta T, Niemlä Mi, Hiltula M. *Lapset puheeksi –neuvonpidon lokikirja*. 2015; 1–2.
70. Doosje B, Moghaddam FM, Kruglanski AW, ym. Terrorism, radicalization and de-radicalization. *Curr Opin Psychol* 2016; 11: 79–84.

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Sisäministeriö PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Inrikesministeriet PB 26, 00023 Statsrådet

www.intermin.fi